

Скоробогатова Н.Є.

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

практикум

Національний технічний університет України
"Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського"

2023

Рецензент: Мохонько Г. А., доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту підприємств, КПІ ім. Ігоря Сікорського

Відповідальний редактор: Войтко С. В., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародної економіки, КПІ ім. Ігоря Сікорського

*Гриф надано Методичною радою КПІ ім. Ігоря Сікорського
(протокол № 4 від 19.01.2023 р.)
за поданням Вченої ради факультету менеджменту та маркетингу
(протокол № 5 від 26.12.2022 р.)*

Електронне мережне навчальне видання

Скоробогатова Наталя Євгенівна, канд. екон. наук, доцент

**БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК:
ПРАКТИКУМ**

Скоробогатова, Н. Є. Бухгалтерський облік: практикум: навчальний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти [Електронний ресурс] / Скоробогатова Н. Є.; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2023. – 114 с. – Назва з екрана.

У виданні наведена тематична структура дисципліни, надані вказівки до проведення практичних занять, питання, що можуть бути винесені на самостійну роботу здобувачів, а також список рекомендованих джерел інформації до кожної теми. Окрема увага зосереджена на прикладах розв'язання завдань та базі завдань для самостійного вирішення для закріплення знань.

Видання призначене для здобувачів, що навчаються за спеціальністю 051 «Економіка» освітнього ступеня бакалавр КПІ ім. Ігоря Сікорського та інших закладів вищої освіти.

Зміст

Вступ	4
Тематична структура дисципліни	7
Методичні вказівки до проведення практичних занять	11
Розділ 1. Теорія бухгалтерського обліку	13
Практичне заняття 1. Загальна характеристика бухгалтерського обліку, його предмет і метод	13
Практичне заняття 2. Бухгалтерський баланс	16
Практичне заняття 3. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис	21
Практичне заняття 4. Оцінювання та калькуляція	26
Практичне заняття 5. Документація та інвентаризація, техніка і форми бухгалтерського обліку	29
Розділ 2. Бухгалтерський облік активів, власного капіталу та зобов'язань	31
Практичне заняття 6. Облік необоротних активів	31
Практичне заняття 7. Облік запасів	37
Практичне заняття 8. Облік грошових коштів і дебіторської заборгованості	50
Практичне заняття 9. Облік фінансових інвестицій	57
Практичне заняття 10. Облік власного капіталу	61
Практичне заняття 11. Облік зобов'язань	66
Практичні заняття 12-13. Облік праці, її оплати та соціальне страхування персоналу	71
Розділ 3. Бухгалтерський облік витрат, доходів, фінансових результатів та фінансова звітність	80
Практичні заняття 14-15 . Облік витрат діяльності підприємства	80
Практичні заняття 16-17. Облік доходів і фінансових	88

результатів	
Практичне заняття 18. Фінансова звітність	95
Список використаних джерел	98
Додатки	101

ВСТУП

Дисципліна «Бухгалтерський облік» закладає основу знань та вмінь для організації бухгалтерського обліку господарських операцій підприємства. Вивчення дисципліни формує системне сприйняття інформації про діяльність підприємства та її вплив на фінансові результати майбутніми фахівцями спеціальності 051 «Економіка».

Метою даної навчальної дисципліни є формування у студентів здатностей комплексного розуміння сутності облікового процесу господарської діяльності підприємств; можливостей здійснення аналізу економічних ситуацій та прийняття рішень щодо її відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності, впливу на фінансовий результат підприємства, тощо. Вивчення даної дисципліни дозволяє отримати знання щодо обліку активів, капіталу та зобов'язань підприємства, формування доходів, витрат та фінансових результатів, що суттєво підвищує якість прийняття управлінських та стратегічних рішень.

Вивчення навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік» передбачає оволодіння теоретичними знаннями щодо змісту основних понять та принципів бухгалтерського обліку; розуміння сутності активів, капіталу та зобов'язань підприємства, його доходів, витрат та фінансових результатів; отримання практичних навичок застосування методології бухгалтерського обліку активів, капіталу та зобов'язань підприємства, а також доходів, витрат та визначення фінансових результатів. Опановуючи дисципліну, здобувачі отримують знаннями щодо методичних особливостей організації облікового процесу на підприємствах, відповідно до стандартів бухгалтерського обліку та вимог законодавчих документів, а також отримують практичні навички застосування методів та процедур бухгалтерського обліку стосовно збору, аналізу, систематизації та збереження облікової інформації. Також здобувачі ознайомляться з особливостями нормативно-правового регулювання економічних відносин, що виникають між суб'єктами господарської

діяльності, відображенням в обліку взаємовідносин підприємства з найманим персоналом, власниками, сторонніми підприємствами та організаціями. Отримані теоретичні знання будуть закріплені під час практичних занять шляхом командної роботи під час вирішення ситуаційних задач та виконанням індивідуальних завдань. До практичних знань та вмінь після вивчення дисципліни «Бухгалтерський облік» слід віднести отримані навички визначення суми доходів підприємства та понесених ним витрат протягом звітного періоду, визначення собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) та фінансового результату; бухгалтерського обліку праці, її оплати та оподаткування; обліку необоротних активів, запасів, грошових коштів, дебіторської та кредиторської заборгованості, формування капіталу підприємства та здійснення фінансових інвестицій; оволодіють методикою складання та аналізу форм фінансової звітності підприємства задля розробки та прийняття відповідних управлінських та стратегічних рішень.

ТЕМАТИЧНА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назва теми та перелік основних питань
1	<p>Загальна характеристика бухгалтерського обліку, його предмет і метод.</p> <p>Господарський облік і його види. Предмет бухгалтерського обліку, його суб'єкти. Класифікація господарських засобів і джерел їх фінансування. Метод бухгалтерського обліку.</p> <p><i>Завдання на СРС:</i> Сутнісна характеристика терміну «облік». Історія виникнення бухгалтерського обліку. Склад статистичної звітності. Характеристика користувачів та основний зміст потрібної їм інформації. Ознайомитися із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність».</p>
2	<p>Бухгалтерський баланс.</p> <p>Поняття балансу, його значення та використання в управлінні. Побудова балансу. Актив і пасив. Склад господарських засобів (майна) та джерел формування господарських засобів підприємства. Чотири типи змін у балансі під впливом господарських операцій.</p> <p><i>Завдання на СРС:</i> Сутнісна характеристика терміну «господарські засоби». Порівняльний аналіз методичних підходів до формування структури балансу. Ознайомитися з Н(С)БО № 1.</p>
3	<p>Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис.</p> <p>Поняття про рахунки. Побудова рахунків. Активні та пасивні рахунки. Правила записів на рахунках. Рахунки синтетичного та аналітичного обліку. Класифікація рахунків. План рахунків бухгалтерського обліку. Подвійний запис, його суть і контрольне значення. Кореспонденція рахунків. Порядок складання бухгалтерських проводок. Взаємозв'язок між статтями балансу та рахунками бухгалтерського обліку. Оборотні відомості, їх побудова та контрольне значення.</p> <p><i>Завдання на СРС:</i> Позабалансові рахунки – структура та</p>

	використання. Взаємозв'язок складових елементів при побудові бухгалтерського обліку як процесу за теорією двоїстості.
4	<p>Оцінювання та калькуляція.</p> <p>Вартісне вимірювання — оцінка і калькуляція. Поняття оцінки об'єктів обліку. Фактична собівартість здійсненого господарського факту. Вибір методики оцінки. Калькуляція — різновид оцінки. Об'єкти калькулювання. Методи калькулювання.</p> <p><i>Завдання на СРС:</i> Аналіз методів калькулювання собівартості виготовлення продукції та послуг (робіт).</p>
5	<p>Документація та інвентаризація, техніка і форми бухгалтерського обліку.</p> <p>Визначення первинного документа. Класифікація документів, їх структура, вимоги до складання. Документація, як складник методу бухгалтерського обліку. Організація документообігу. Способи виправлення помилок у бухгалтерському обліку. Суть та значення інвентаризації. Види інвентаризації. Техніка облікової реєстрації. Поняття форми бухгалтерського обліку. Характеристика форм бухгалтерського обліку. Поняття облікового циклу підприємства. Суть і значення облікової політики підприємства.</p> <p><i>Завдання на СРС:</i> Організація облікової служби на підприємстві. Види реєстрів бухгалтерського обліку. Техніка обробки описів інвентаризації.</p>
6	<p>Облік необоротних активів.</p> <p>Поняття та склад необоротних активів. Поняття основних засобів, їх оцінка. Облік руху основних засобів. Облік зносу (амортизації) основних засобів. Поняття та облік інших необоротних активів. Облік нематеріальних активів.</p> <p><i>Завдання на СРС:</i> Порівняльний аналіз методів нарахування амортизації, відповідно до національних та міжнародних стандартів обліку. Облік оренди основних засобів.</p>
7	Облік запасів.

	<p>Поняття та оцінка запасів. Облік виробничих запасів. Поняття та облік оборотних малоцінних і швидкозношуваних предметів. Облік готової продукції. Поняття та класифікація товарів. Документування господарських операцій, пов'язаних з рухом товарів. Організація синтетичного обліку руху товарів.</p> <p><i>Завдання на СРС:</i> Організація аналітичного обліку руху запасів. Особливості визначення торговельної націнки.</p>
8	<p>Облік грошових коштів і дебіторської заборгованості.</p> <p>Облік касових операцій та операцій з іншими грошовими коштами. Облік операцій по рахунках в банках. Облік розрахунків з покупцями та замовниками, з різними дебіторами. Облік резервів сумнівних боргів.</p> <p><i>Завдання на СРС:</i> Форми розрахунків. Облік витрат майбутніх періодів.</p>
9	<p>Облік фінансових інвестицій.</p> <p>Довгострокові і поточні фінансові інвестиції: поняття та оцінка. Облік короткострокових та довгострокових фінансових інвестицій.</p> <p><i>Завдання на СРС:</i> Облік інших грошових документів. Дисконтування векселів.</p>
10	<p>Облік власного капіталу.</p> <p>Поняття власного капіталу та його складники. Облік статутного капіталу. Облік пайового капіталу. Облік додаткового та резервного капіталу. Облік забезпечення майбутніх витрат і платежів.</p> <p><i>Завдання на СРС:</i> Облік пайового капіталу в кооперативах. Організаційні внески при створенні різних форм підприємств. Облік залученого капіталу на основі контракту.</p>
11	<p>Облік зобов'язань.</p> <p>Поняття та класифікація зобов'язань. Облік довгострокових зобов'язань. Поняття поточних зобов'язань. Облік кредиторської заборгованості за товари (роботи, послуги).</p> <p><i>Завдання на СРС:</i> Нарахування резерву сумнівних боргів. Особливості врегулювання сумнівних заборгованостей.</p>

12- 13	<p>Облік праці, її оплати та соціального страхування персоналу.</p> <p>Поняття, види заробітної плати. Форми оплати праці. Види утримань із заробітної плати. Облік розрахунків з оплати праці. Облік розрахунків за страхуванням.</p> <p><i>Завдання на СРС:</i> Заповнення розрахунково-платіжної відомості. Облік індексації заробітної плати</p>
14- 15	<p>Облік витрат діяльності підприємства.</p> <p>Поняття і класифікація витрат виробництва. Формування та облік собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг). Облік загальновиробничих витрат. Облік адміністративних витрат. Облік витрат на збут. Облік інших операційних витрат. Облік витрат іншої звичайної діяльності. Облік витрат від надзвичайних подій.</p> <p><i>Завдання на СРС:</i> Класифікація витрат в управлінському обліку. Методика оцінки ефективності використання витрат.</p>
16- 17	<p>Облік доходів і фінансових результатів.</p> <p>Поняття, класифікація та оцінка доходів. Облік доходів від звичайної діяльності. Облік доходів від надзвичайних подій. Поняття фінансових результатів та порядок їх формування. Облік фінансових результатів від звичайної діяльності та надзвичайних подій.</p> <p><i>Завдання на СРС:</i> Класифікація доходів в управлінському обліку. Оцінка рентабельності діяльності підприємства.</p>
18	<p>Фінансова звітність.</p> <p>Значення фінансової звітності та використання її даних в управлінні. Загальні вимоги до фінансової звітності. Склад і форми фінансової звітності. Порядок подання фінансової звітності. Зміст та порядок складання Балансу, Звіту про фінансові результати та інших форм фінансової звітності.</p> <p><i>Завдання на СРС:</i> Методика і техніка виправлення помилок, зміни в облікових оцінках та обліковій політиці. Пояснювальна записка (примітки) до бухгалтерського фінансового звіту.</p>

Методичні вказівки до проведення практичних занять

Метою проведення практичних занять з дисципліни «Бухгалтерський облік» є формування у студентів здатностей, знань та вмінь щодо організації бухгалтерського обліку операцій, пов'язань з господарською діяльністю, складання форм фінансової звітності та аналізу отриманих результатів, розробки відповідних управлінських рішень. Набуття студентами теоретичних знань та практичних навичок здійснюється, відповідно до передбачених навчальним планом форм організації навчання.

Під час практичних занять відбувається систематизація та закріплення теоретичного матеріалу, а також набуття практичних вмінь шляхом розв'язування задач, проблемних ситуацій, презентацій, вирішення тестових завдань.

Методика опанування дисципліни базується на поєднанні системного вивчення теоретичного матеріалу лекцій, опрацювання відповідної нормативно-правової бази, виконання завдань на практичних заняттях, виконання контрольних робіт, а також самостійного опрацювання студентами матеріалу з використанням основних та додаткових джерел інформації, рекомендованих у силабусі.

Під час вивчення дисципліни основна увага зосереджується на теоретичних аспектах побудови системи бухгалтерського обліку на підприємствах, а також практичних аспектах щодо обліку окремих об'єктів активів, капіталу та зобов'язань підприємства, застосуванні облікових процедур та методів, визначенні результуючих показників на основі складеної фінансової звітності, аналізі отриманих результатів та наданні пропозицій. Під час лекцій та опанування теоретичного матеріалу закладаються основи розуміння студентами сутності об'єктів обліку та облікових процедур, методології бухгалтерського обліку та аналізу отриманих результатів, можливості використання даних обліку для моніторингу доходів та витрат підприємства, фінансових результатів,

розробки управлінських рішень. Список рекомендованої літератури та додаткові інформаційні джерела, необхідні для опанування матеріалу, наведені до теми кожного практичного заняття.

На практичних заняттях студенти розв'язують розрахункові задачі, аналітичні завдання, відповідають на тестові завдання та опрацьовують матеріал лекційних занять. З метою підвищення рівня засвоєння теоретичного матеріалу здійснюються експрес-опитування, тестування, дискусійне обговорення проблемних ситуацій, доповідаються аналітичні огляди.

Оцінка успішності студентів з кредитного модуля «Бухгалтерський облік» здійснюється, відповідно до рейтингової системи за 100-бальною шкалою, з урахуванням різних видів робіт: вирішення задач та тестових завдань, опитування на практичних заняттях, виконання екзаменаційної роботи.

Підсумковий контроль відбувається у формі екзамену. Протягом навчального семестру поточне, атестаційне та підсумкове оцінювання здійснюється для діагностики рівня набутих студентами знань та вмінь, а також формування необхідних компетентностей.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Практичне заняття № 1

Тема 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

1. Господарський облік і його види.
2. Предмет бухгалтерського облік, його суб'єкти.
3. Класифікація господарських засобів і джерел їх фінансування.
4. Метод бухгалтерського обліку.

Рекомендована література:

1. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Н. Є. Скоробогатова ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,7 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 248 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/20080> (С.9 –19).

2. Скоробогатова, Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : конспект лекцій для студентів напрямів підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка», 6.030502 «Економічна кібернетика» / Н. Є. Скоробогатова ; НТУУ «КПІ». – Електронні текстові дані (1 файл: 1,4 Мбайт). – Київ : НТУУ «КПІ», 2015. – 117 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/15671> (С.5 - 8).

3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України 07.02.2013р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. за № 996-XIV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

Завдання для розв'язання

Задача 1. Необхідно розподілити користувачів облікової інформації за групами – зовнішні та внутрішні: банки, постачальники, замовники, працівники, акціонери, інвестори, управління статистики, керівник підприємства, бухгалтерія, начальники виробничих підрозділів підприємства, податкова інспекція, Пенсійний фонд, аудиторська фірма, Фонд соціального страхування, постачальники сировини, потенційні покупці, юридична фірма, працівники підприємства.

Задача 2. На основі даних інвентаризаційного опису (Таблиця 1.1) необхідно згрупувати активи за складом та джерелами їх утворення.

Таблиця 1.1. Інвентаризаційний опис господарських засобів підприємства та джерел їх утворення

№ з/п	Найменування	Сума, тис. грн
1	Будівля	1000
2	Матеріали на складі	200
3	Заборгованість працівникам по заробітній платі	350
4	Обладнання офісу	800
5	Матеріали, передані у виробництво	230
6	Готова продукція на складі	520
7	Готівка в касі	2
8	Заборгованість по короткостроковому кредиту банку	140
9	Заборгованість перед бюджетом	38
10	Грошові кошти на поточному рахунку в банку	97
11	Статутний капітал	?
12	Нерозподілений прибуток	45
13	Заборгованість покупців	72
14	Заборгованість перед фондами соціального страхування	9
15	Заборгованість перед постачальниками	51

№ з/п	Найменування	Сума, тис. грн
16	Векселі отримані	13
17	Запаси напівфабрикатів власного виробництва на складі	15
18	Знос основних засобів	20
19	Заборгованість підприємства за довгостроковим кредитом	10

Відповідь подати у вигляді таблиць 1.2, 1.3.

Таблиця 1.2. Активи підприємства

№ з/п	Найменування активів	Сума, тис. грн
1		
2		
3		
...		
	Разом	

Таблиця 1.3. Джерела утворення активів підприємства

№ з/п	Найменування джерел утворення активів	Сума, тис. грн
1		
2		
3		
...		
	Разом	

Задача 3. Згрупуйте джерела утворення господарських засобів підприємства. Відповідь надайте у вигляді табл. 1.4:

Таблиця 1.4. Джерела формування господарських засобів

Власний капітал	Зобов'язання

Дані для виконання завдання: вилучений капітал, заборгованість перед постачальниками, готова продукція, заборгованість за довгостроковим кредитом банку, заборгованість працівникам з оплати праці, гроші на поточному рахунку, резервний капітал, нерозподілений прибуток, додатковий капітал, цільове фінансування, кредиторська заборгованість за отримані роботи, акціонерний капітал, короткостроковий кредит банку, цільове фінансування, заборгованість до бюджету за податками.

Практичне заняття № 2

Тема 2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ БАЛАНС

1. Поняття балансу, його значення та використання в управлінні.
2. Побудова балансу. Актив і пасив балансу.
3. Склад господарських засобів (майна) та джерел формування господарських засобів підприємства.
4. Чотири типи змін у балансі під впливом господарських операцій.

Рекомендована література:

1. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Н. Є. Скоробогатова ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,7 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 248 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/20080> (С.20–24)

2. Скоробогатова, Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : конспект лекцій для студентів напрямів підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка», 6.030502 «Економічна кібернетика» / Н. Є. Скоробогатова ; НТУУ «КПІ». – Електронні текстові дані (1 файл: 1,4 Мбайт). – Київ : НТУУ «КПІ», 2015. – 117 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/15671> (С.8-12).

3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України 07.02.2013р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

Завдання для розв'язання

Задача 1. Знайдіть помилки у розподілі між оборотними та необоротними активами підприємства (табл. 2.1):

Таблиця 2.1. Оборотні та необоротні активи підприємства

Необоротні активи	Оборотні активи
Будівля цеху	Малоцінні та швидкозношувані предмети
Обладнання цеху	Грошові кошти на поточному рахунку
Адміністративна будівля	Короткостроковий кредит
Готівка в касі	Акціонерний капітал
Меблі	Готова продукція
Обладнання	Виробництво
Автомобіль	Векселі видані
Довгостроковий кредит	Заборгованість підприємства працівникам по зарплаті
Сировина	Заборгованість покупців
Земельна ділянка	Напівфабрикати власного виробництва
Комп'ютер	Аванси сплачені
Бухгалтерська програма	Поточні фінансові інвестиції
Прибуток	Паливо

Задача 2. Визначте типи господарських операцій, заповнивши табл. 2.2

Таблиця 2.2. Типи господарських операцій підприємства

№ з/п	Зміст господарської операції	Зміни в бухгалтерському балансі				Тип змін
		Актив		Пасив		
		Збільшення	Зменшення	Збільшення	Зменшення	
1	Отримано готівку в касу з поточного рахунку для видачі авансу підзвітній особі					
2	Видано аванс працівникам з каси					
3	Сплачено податки до бюджету					
4	Нараховано заробітну плату основним робочим					
5	Оприбутковано матеріали, які надійшли від постачальника					
6	Здійснено оплату постачальнику за обладнання					
7	Отримано на поточний рахунок оплату від покупця за реалізовану продукцію					
8	Підзвітна особа повернула невикористаний аванс в касу підприємства					
9	Утримано податки із заробітної плати працівників					

10	Сплачено податки в бюджет					
11	Виплачено заробітну плату директору підприємства					
12	Здано виручку з каси на поточний рахунок					
13	Сплачено аванс постачальнику за матеріали					
14	Внесено засновниками матеріали та сировину до статутного капіталу підприємства					
15	Відпущено у виробництво матеріали					
16	Погашено з поточного рахунку довгостроковий кредит банку в іноземній валюті					
17	Оприбутковано на склад з виробництва готову продукцію					
18	Повернуто на поточний рахунок невикористану готівку					
19	Відпущено на виробництво покупні напівфабрикати					
20	З поточного рахунку					

	погашено заборгованість перед постачальником					
21	Оприбутковано матеріали, придбані підзвітною особою					
22	Частина прибутку спрямовано на виплату дивідендів акціонерам					
23	Надійшла попередня оплата від покупців					
24	Сплачено за комунальні послуги					
25	Перераховано до бюджету податок на прибуток підприємства					

Задача 3. У табл. 2.3 наведено основні показники діяльності підприємства.

Необхідно визначити:

- 1) суму оборотних активів на початок та кінець звітних періодів;
- 2) як змінилася сума оборотних активів підприємства.

Таблиця 2.2 - Показники балансу підприємства, тис. грн

Показник	На початок періоду	На кінець періоду
Статутний капітал	600	600
Заборгованість постачальникам	45	68
Необоротні активи	210	220

Запаси	65	53
Готова продукція	52	41
Дебіторська заборгованість	?	?
Баланс	?	?

Задача 4. Іваненко К.П. відкриває приватне підприємство. Для цього він придбав: будівлю за 1000000 грн, автомобіль за 2000000 грн, офісні меблі 95 000 грн, товари на 700000 грн. За товари Іваненко К.П. повністю розрахувався. Для придбання необоротних коштів він отримав довгостроковий кредит в банку. Окрім того, Іваненко К.П. вніс готівку на поточний рахунок підприємства в сумі 50000 грн. Визначити розмір капіталу утвореного підприємства.

Практичне заняття № 3

Тема 3. РАХУНКИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ПОДВІЙНИЙ ЗАПИС

1. Поняття про бухгалтерські рахунки та їх побудова
2. Рахунки синтетичного та аналітичного обліку
3. Класифікація рахунків
4. План рахунків бухгалтерського обліку

Рекомендована література:

1. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Н. Є. Скоробогатова ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,7 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 248 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/20080> (С.25–36)
2. Скоробогатова, Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : конспект лекцій для студентів напрямів підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка», 6.030502 «Економічна кібернетика» / Н. Є. Скоробогатова ;

НТУУ «КПІ». – Електронні текстові данні (1 файл: 1,4 Мбайт). – Київ : НТУУ «КПІ», 2015. – 117 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/15671> (С.13-17).

3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України 07.02.2013р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

4. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ МФУ від 30.11.1999 р. за № 291. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>

Завдання для розв'язання

Задача 1. На підставі даних визначте активні та пасивні рахунки.

Дані для виконання завдання: будівлі; напівфабрикати; споруди; обладнання; будівельні матеріали; короткостроковий кредит банку; тварини; запасні частини; кредиторська заборгованість; паливо; розрахунки з покупцями; розрахунки з підзвітними особами; довгострокові векселі одержані; сировина і матеріали; довгострокові позики; малоцінні та швидкозношувані предмети; акціонерний капітал; вилучений капітал; нерозподілений прибуток; готівка; цільове фінансування і цільові надходження; готова продукція; адміністративні витрати; собівартість реалізації; виробництво; розрахунки за виплатами працівникам; розрахунки з покупцями та замовниками; розрахунки за податками й платежами; розрахунки з підзвітними особами; резервний капітал; витрати майбутніх періодів; розрахунки з постачальниками та підрядниками; капітальне будівництво; бібліотечні фонди; знос основних засобів; розрахунки за претензіями; гудвіл; нематеріальні активи; інвестиційна нерухомість; гудвіл; товари.

Задача 2. Складіть бухгалтерські проводки (табл. 3.1):

Таблиця 3.1. Господарські операції підприємства

№ з/п	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція рахунків	
			Дебет	Кредит
1	Оприбутковані матеріали від постачальника	22000		
2	Передано матеріали у виробництво	18000		
3	Оплачено постачальнику за придбані матеріали	22000		
4	Нараховано зарплату: - основним робочим - адміністративному персоналу	200000 180000		
5	Нараховано єдиний соціальний внесок на заробітну плату (22%)	?		
6	Оприбутковано на склад готову продукцію з виробництва	400000		
7	Видано кошти секретарю на поштові витрати	500		
8	Надійшла готівка в касу з поточного рахунку для виплати зарплати	320000		
9	Сплачено єдиний соціальний внесок	54000		
10	Видано зарплату працівникам з каси	305000		

Задача 3. Скласти журнал господарських операцій, відобразивши у ньому кореспонденцію рахунків, використовуючи умови задачі 2 до теми 2.

Завдання 4. Залишки по рахунках бухгалтерського обліку на 01.01.2022р.:

Основні засоби – 1207000

Матеріали – 205000

Готівка – 200

Розрахунки з різними дебіторами – 350

Поточний рахунок – 545300

Акціонерний капітал – 1400000

Нерозподілений прибуток – 50000

Розрахунки з постачальниками – 36000

Розрахунки з оплати праці – 2000

Розрахунки з різними кредиторами – ?

Таблиця 3.2. Господарські операції підприємства за січень 2022 р.

№	Зміст операції та сума, грн
1	Оприбутковано готівку в касі, яка надійшла: з поточного рахунку для виплати зарплати – 10000 грн та для видачі підзвітним особам – 500 грн; від різних дебіторів – 560 грн.
2	Оприбутковані на складі матеріальні цінності, що надійшли від постачальника: сировина – 25000 грн, запасні частини – 1600 грн; паливо – 5000 грн.
3	Перераховано з поточного рахунку постачальнику в погашення заборгованості за матеріали 120000 грн.
4	Видано з каси: підзвітній особі в рахунок погашення заборгованості – 100 грн; іншим кредиторам – 300 грн.
5	Оприбутковані на складі напівфабрикати, що надійшли від постачальника – 3000 грн.
6	Видано з каси: заробітну плату – 9500 грн; різним кредиторам – 500 грн.
7	Передано матеріали у виробництво – 2000 грн.
8	Зараховано на поточний рахунок короткостроковий кредит банку – 7000 грн.

Завдання:

1. Скласти журнал господарських операцій (табл. 3.3).
2. Записати в схеми рахунків залишкові сальдо та операцій по рахунках, визначити сальдо кінцеве (рис. 3.1).
3. Скласти оборотно-сальдову відомість (табл. 3.4).

Таблиця 3.3. Журнал реєстрації господарських операцій

№	Зміст господарської операції	Сума, грн	Дт	Кт

Дт	Номер рахунку (назва)	Кт
	<i>Сальдо</i> на початок періоду:	
<i>Оборот:</i>		<i>Оборот:</i>
	<i>Сальдо</i> на кінець періоду:	

а) схема активного рахунку

Дт	Номер рахунку (назва)	Кт
	<i>Сальдо</i> на початок періоду:	
<i>Оборот:</i>		<i>Оборот:</i>
	<i>Сальдо</i> на кінець періоду:	

б) схема пасивного рахунку

Рисунок 3.1. Схема рахунку

Таблиця 3.4. Оборотно-сальдова відомість

№	Назва рахунку	Сальдо на 01 січня		Оборот за січень		Сальдо на 31 січня	
		Дт	Кт	Дт	Кт	Дт	Кт

Практичне заняття № 4

Тема 4. ОЦІНЮВАННЯ ТА КАЛЬКУЛЯЦІЯ

- 1. Поняття оцінки об’єктів обліку
- 2. Сутність та види калькуляцій
- 3. Системи калькулювання собівартості
- 4. Методи калькуляції собівартості

Рекомендована література:

1. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Н. Є. Скоробогатова ; КІП ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,7 Мбайт). – Київ : КІП ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 248 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/20080> (С.37–47)

2. Скоробогатова, Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : конспект лекцій для студентів напрямів підготовки 6.030503 «Міжнародна

економіка», 6.030502 «Економічна кібернетика» / Н. Є. Скоробогатова ; НТУУ «КПІ». – Електронні текстові данні (1 файл: 1,4 Мбайт). – Київ : НТУУ «КПІ», 2015. – 117 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/15671> (С.18-24).

Завдання для розв'язання

Задача 1. Необхідно здійснити калькулювання повних витрат на основі даних табл. 4.1, окремо здійснити калькулювання змінних витрат та визначити вплив методу калькулювання затрат на фінансовий результат діяльності підприємства.

Таблиця 4.1 – Показники діяльності підприємства за квартал

№	Показники	Місяці		
		I	II	III
1	Вироблено, од. прод.	2000	2000	2000
2	Реалізовано, од. прод.	1000	1300	1800
3	Ціна за одиницю, грн	200	200	200
4	Змінні витрати на одиницю, грн:			
	виробничі	60	60	60
	на управління та збут	12	12	12
5	Постійні витрати, грн:			
	виробничі	6000	6000	6000
	на управління та збут	5000	5000	5000

Задача 2. На основі інформації табл. 4.2 визначте, який метод оцінки відповідає певній категорії оцінки.

Таблиця 4.2 – Методи оцінки

Методи оцінки	Економічний зміст
1.Первісна вартість необоротних активів	1. Первісна або переоцінена вартість необоротних активів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості
2.Переоцінена вартість необоротних активів	2. Сума грошових коштів або вартість інших активів, яку підприємство повинно одержати від

	реалізації (ліквідації) необоротного активу по закінченні терміну його корисного використання (експлуатації) за вирахуванням витрат, пов'язаних з продажем (ліквідацією)
3.Ліквідаційна вартість необоротних активів	3.Вартість необоротних активів після їх переоцінки
4.Вартість, що амортизується	4. Історична (фактична) собівартість необоротних активів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених для придбання (створення) необоротних активів
5. Середньозважена собівартість	5. Сумарна вартість залишку запасів на початок періоду та вартість одержаних у звітному періоді запасів, поділена на сумарну кількість запасів на початок періоду та отриманих у звітному періоді

Завдання 3. Надайте порівняльну характеристику методів калькулювання. Наведіть практичний приклад застосування різних методів калькулювання собівартості продукції та порівняйте можливості їх застосування залежно від виду діяльності підприємства.

Практичне заняття № 5

Тема 5. ДОКУМЕНТАЦІЯ ТА ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ, ТЕХНІКА І ФОРМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

1. Призначення та порядок обробки первинних документів
2. Способи виправлення помилок у бухгалтерських документах
3. Організація документообігу та зберігання документів
4. Суть, види та порядок проведення інвентаризації
5. Форми бухгалтерського обліку
6. Облікова політика підприємства

Рекомендована література:

1. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Н. Є. Скоробогатова ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,7 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 248 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/20080> (С.48–63)
2. Скоробогатова, Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : конспект лекцій для студентів напрямів підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка», 6.030502 «Економічна кібернетика» / Н. Є. Скоробогатова ; НТУУ «КПІ». – Електронні текстові дані (1 файл: 1,4 Мбайт). – Київ : НТУУ «КПІ», 2015. – 117 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/15671> (С.25-32).
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. за № 996-XIV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
4. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом МФУ від 24.05.1995р. № 88 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text>
5. Перелік типових документів, що створюються під час діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, інших установ,

підприємств та організацій, із зазначенням строків зберігання документів.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0571-12#Text>

6. Порядок подання фінансової звітності. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text>

7. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>

8. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13?lang=ru#Text>

Завдання для розв'язання

Задача 1. За результатами проведення інвентаризацію було виявлено нестачу 60 кг фарби на складі. Облікова ціна 1 кг фарби становить 90 грн. За результати перевірки винною визнано матеріально відповідальну особу – завідувача складом. Завідувач складу написав заяву про утримання суми нестачі із його заробітної плати. Необхідно визначити розмір матеріальних збитків, які підлягають відшкодуванню підприємству та скласти відповідні бухгалтерські проводки.

Задача 2. При оприбуткуванні 40 кг сировини за ціною 120 грн (у т.ч. ПДВ) в бухгалтерії було зроблено наступні проводки:

Дт 201 Кт 631 120 грн

Дт 641/ПДВ Кт 631 24 грн

Необхідно виправити помилки двома способами: коректурним та сторно.

Задача 3. Необхідно скласти наказ про облікову політику для обраного підприємства. При формуванні документа навести посилання на сайт обраного для дослідження підприємства.

РОЗДІЛ 2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК АКТИВІВ, ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТА ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Практичне заняття № 6

Тема 6. ОБЛІК НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

1. Поняття і склад необоротних активів
2. Поняття та оцінка основних засобів
3. Облік руху основних засобів
4. Облік зносу (амортизації) основних засобів
5. Поняття та облік інших необоротних активів
6. Облік нематеріальних активів

Рекомендована література:

1. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Н. Є. Скоробогатова ; КПП ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,7 Мбайт). – Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 248 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/20080> (С.64–87)
2. Скоробогатова, Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : конспект лекцій для студентів напрямів підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка», 6.030502 «Економічна кібернетика» / Н. Є. Скоробогатова ; НТУУ «КПІ». – Електронні текстові дані (1 файл: 1,4 Мбайт). – Київ : НТУУ «КПІ», 2015. – 117 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/15671> (С.33-42).
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 7 «Основні засоби». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>
4. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку для суб'єктів державного сектору. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-15#Text>
5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>

6. Про затвердження типових форм первинного обліку (Форми NN ОЗ-1, ОЗ-2, ОЗ-3, ОЗ-4, ОЗ-5, ОЗ-6, ОЗ-7, ОЗ-8, ОЗ-9, ОЗ-14, ОЗ-15, ОЗ-16)/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0352202-95#Text>

Приклади розв'язання завдання

Задача 1. Підприємство придбало верстат за 30000 грн, у т.ч. ПДВ. Витрати на доставку – 600 грн, у т.ч. ПДВ. За монтаж та налагодження верстату було нараховано зарплату робочим – 400 грн, ЄСВ – 22%. Всі витрати на придбання та доставку верстату було оплачено постачальнику з поточного рахунку. Після перевірки, верстат було введено в експлуатацію. Необхідно скласти бухгалтерські проводки.

Розв'язання:

№	Зміст операції	Сума, грн	Дт	Кт
1	Придбано верстат:	30000		
	- первісна вартість	25000	152	631
	- ПДВ (ПК)	5000	641	631
2	Витрати на доставку:	600		
	- первісна вартість	500	152	631
	- ПДВ (ПК)	100	641	631
3	Нараховано зарплату за монтаж та налагодження:			
	- зарплата	400	152	661
	- ЄСВ	88	152	651
4	Оплачено вартість верстату та доставка	30600	631	311
5	Введено в експлуатацію верстат (25000+500+400+88)	25988	104	152

Задача 2. Підприємство придбало станок за 60000 грн, у т.ч. ПДВ. Очікуваний термін корисного використання – 5 років, ліквідаційна вартість – 2000 грн. Протягом терміну його використання планується виготовити 10000 од. продукції:

І рік - 1000 одиниць

II рік - 2000 одиниць

III рік - 3000 одиниць

IV рік - 3000 одиниць

V рік - 1000 одиниць.

Необхідно зробити розрахунок амортизації з використанням прямолінійного, виробничого, кумулятивного методів, методу зменшення залишкової вартості та прискореного зменшення залишкової вартості, а також скласти бухгалтерські проводки.

Розв'язання:

№	Зміст операції	Сума, грн	Дт	Кт
1	Придбано станок:	60000		
	- первісна вартість	50000	152	631
	- ПДВ (ПК)	10000	641	631
2	Оплачено постачальнику	60000	631	311
3	Введено в експлуатацію	50000	104	152
4	Нараховано амортизацію		23 або 91	132

Розрахунок амортизації:

1. Прямолінійний метод нарахування амортизації

$$A = (\text{ПВ} - \text{ЛВ}) : T = (50000 - 2000) : 5 = 9600 \text{ грн} - \text{за один рік}$$

$$9600 : 12 = 800 \text{ грн} - \text{щомісячна сума амортизації}$$

2. Кумулятивний метод

$$A_1 = (\text{ПВ} - \text{ЛВ}) * K_1 = (50000 - 2000) * 5/15 = 16000 \text{ грн}$$

$$A_2 = (\text{ПВ} - \text{ЛВ}) * K_2 = (50000 - 2000) * 4/15 = 12800 \text{ грн}$$

$$A_3 = (\text{ПВ} - \text{ЛВ}) * K_3 = (50000 - 2000) * 3/15 = 9600 \text{ грн}$$

$$A_4 = (\text{ПВ} - \text{ЛВ}) * K_4 = (50000 - 2000) * 2/15 = 6400 \text{ грн}$$

$$A_5 = (\text{ПВ} - \text{ЛВ}) * K_5 = (50000 - 2000) * 1/15 = 3200 \text{ грн}$$

3. Метод зменшення залишкової вартості

$$A_1 = 50000 * (1 - (2000 : 50000)^{1/5}) = 23735 \text{ грн}$$

$$A2 = (50000 - A1) * (1 - (2000:50000)^{1/5}) = 12468 \text{ грн}$$

$$A3 = (50000 - A1 - A2) * (1 - (2000:50000)^{1/5}) = 6549 \text{ грн}$$

$$A4 = (50000 - A1 - A2 - A3) * (1 - (2000:50000)^{1/5}) = 3440 \text{ грн}$$

$$A5 = (50000 - A1 - A2 - A3 - A4) * (1 - (2000:50000)^{1/5}) = 1807 \text{ грн}$$

4. Метод прискореного зменшення залишкової вартості

$$A1 = 50000 * 0,4 = 20000 \text{ грн}$$

$$A2 = (50000 - 20000) * 0,4 = 12000 \text{ грн}$$

$$A3 = (50000 - 20000 - 12000) * 0,4 = 7200 \text{ грн}$$

$$A4 = (50000 - 20000 - 12000 - 7200) * 0,4 = 4320 \text{ грн}$$

$$A5 = (50000 - 20000 - 12000 - 7200 - 4320) - 2000 = 4480 \text{ грн.}$$

5. Виробничий метод

$$A1 = (50000 - 2000):10000 * 1000 = 4800 \text{ грн}$$

$$A1 = (50000 - 2000):10000 * 2000 = 9600 \text{ грн}$$

$$A1 = (50000 - 2000):10000 * 3000 = 14400 \text{ грн}$$

$$A1 = (50000 - 2000):10000 * 3000 = 14400 \text{ грн}$$

$$A1 = (50000 - 2000):10000 * 1000 = 4800 \text{ грн}$$

Завдання для розв'язання

Задача 1. Для оновлення бібліотечного фонду підприємство придбало друковані видання. Вартість видань 6000 грн, у т.ч. ПДВ. Відповідно до наказу про облікову політику, амортизація на бібліотечні фонди нараховується за ставкою 100% на дату передачі в експлуатацію. Ліквідаційна вартість бібліотечних фондів визначена в розмірі 400 грн. Нараховану амортизацію придбаних друкованих видань необхідно відносити до складу адміністративних витрат.

Необхідно відобразити в бухгалтерському обліку господарську операцію з придбання бібліотечних фондів:

а) з попередньою оплатою,

б) з післяплатою.

Задача 2. На балансі підприємства є легковий автомобіль, первісна вартість якого 1000000 грн, сума накопиченої амортизації – 300000 грн. Після аварії автомобіль не підлягає відновленню, тому на підприємстві прийнято рішення про його списання з балансу. Вартість запасних частин, отриманих від ліквідації 9000 грн. Вартість металобрухту, отриманого в результаті ліквідації, 700 грн.

Необхідно відобразити дану господарську операцію в бухгалтерському обліку.

Задача 3. Підприємство придбало станок за 60000 грн, у т.ч. ПДВ. Очікуваний термін корисного використання – 5 років, ліквідаційна вартість – 3000 грн. Протягом терміну його використання планується виготовити 20000 од. продукції:

I рік - 3000 одиниць

II рік - 4000 одиниць

III рік - 5000 одиниць

IV рік - 6000 одиниць

V рік - 2000 одиниць.

Необхідно зробити розрахунок амортизації з використанням прямолінійного, виробничого, кумулятивного методів, методу зменшення залишкової вартості та прискореного зменшення залишкової вартості, а також скласти бухгалтерські проводки.

Задача 4. Підприємство придбало обладнання за 48000 грн, у т.ч. ПДВ. Витрати на доставку – 540 грн, у т.ч. ПДВ. За монтаж та налагодження станка було нараховано зарплату робочим – 2000 грн, ЄСВ – 22%. Всі витрати на придбання та доставку станка було оплачено постачальнику з поточного рахунку. Після перевірки, станок було введено в експлуатацію. Необхідно скласти бухгалтерські проводки для двох варіантів:

а) без попередньої оплати,

б) з попередньою оплатою.

Задача 5. Підприємство придбало легковий автомобіль за 600000 грн, у т.ч. ПДВ. Для придбання автомобіля було використано короткостроковий кредит банку, отриманий у сумі 600000 грн під 24% річних строком на 90 днів. Витрати на транспортування автомобіля склали 3600 грн, у т.ч. ПДВ. Вартість послуг з державної реєстрації автомобіля – 7000 грн, без ПДВ.

Необхідно відобразити господарську операцію в бухгалтерському обліку для двох варіантів:

- а) оплата витрат відбудеться раніше оприбуткування (одержання),
- б) оплата витрат відбудеться після їх оприбуткування (одержання).

Задача 6. Підприємство придбало об'єкт основних засобів, первісна вартість такого об'єкта – 400000 грн. Термін корисного використання – 5 років. Очікується, що цей об'єкт матиме ліквідаційну вартість, що дорівнює 10000 грн. Обсяги виробництва продукції з використанням даного об'єкта становлять:

- I рік – 1000 одиниць,
- II рік – 2000 одиниць,
- III рік – 3000 одиниць,
- IV рік – 2000 одиниць,
- V рік – 2000 одиниць.

Необхідно визначити річну суму амортизаційних відрахувань, використовуючи методи прямолінійного нарахування амортизації, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, виробничим методом, методом суми чисел років.

Розв'язок необхідно оформити у таблиці:

Рік	Розрахунок	Сума амортизаційних нарахувань	Накопичена амортизація	Балансова (залишкова) вартість об'єкта основних засобів

Практичне заняття № 7

Тема 7. ОБЛІК ЗАПАСІВ

1. Поняття та оцінка запасів.
2. Облік виробничих запасів.
3. Поняття та облік оборотних малоцінних і швидкозношуваних предметів.
4. Облік виробництва.
5. Облік готової продукції.
6. Поняття та облік товарів.

Рекомендована література:

1. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Н. Є. Скоробогатова ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,7 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 248 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/20080> (С.88–106)

2. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : конспект лекцій для студентів напрямів підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка», 6.030502 «Економічна кібернетика» / Н. Є. Скоробогатова ; НТУУ «КПІ». – Електронні текстові дані (1 файл: 1,4 Мбайт). – Київ : НТУУ «КПІ», 2015. – 117 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/15671> (С.42–52).

3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 9 «Запаси». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 «Витрати». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>

5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>

6. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/para10713#n10713>

7. Наказ Міністерства статистики України від 22.05.1996 р. №145 «Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0145202-96#Text>

Приклади розв'язання завдання

Задача 1. Визначити фактичну виробничу собівартість готової продукції та скласти бухгалтерське проводки на її оприбуткування, використовуючи наступні дані:

- фактичні витрати на виготовлення продукції на місяць склали 85600 грн (матеріали);
- вартість зворотних відходів, оприбуткованих з виробництва – 1200 грн;
- собівартість остаточного (кінцевого) браку, виявленого у виробництві – 1500 грн,
- залишки незавершеного виробництва на початок місяця – 1200 грн, на кінець місяця – 1500 грн.

Розв'язання:

№	Зміст операції	Сума, грн	Дт	Кт
1	Відображено фактичні витрати на виготовлення продукції на місяць (матеріали)	85600	23	201
2	Відображено вартість зворотних відходів, оприбуткованих з виробництва	1200	201	23
3	Відображено собівартість остаточного (кінцевого) браку, виявленого у виробництві	1500	24	23
4	Оприбутковано готову продукцію на склад	82600	26	23

Собівартість ГП = 1200 + 85600 – 1200 – 1500 – 1500 = 82600 грн

Дт	23 Виробництво	Кт
Сальдо на початок: 1200		
1) 85600		2) 1200
		3) 1500
		4) 82600
Обороти: 85600		Обороти: 85300
Сальдо на кінець: 1500		

Рисунок 7.1. Структура рахунку 23 «Виробництво»

Задача 2. У зв'язку з порушенням технологічного процесу підприємство випустило браковану продукцію, фактична собівартість якої склала 27500 грн.

Витрати на виправлення браку:

- зарплата – 1500 грн;
- нарахування ЄСВ (визначити);
- матеріали – 1800 грн;
- частка загальновиробничих витрат, що відносяться до витрат на виправлення браку – 160 грн;
- оприбутковані відходи на 300 грн.

Втрати від браку списати на виробництво. Відобразити дану операцію на рахунках бухгалтерського обліку.

Розв'язання:

№	Зміст операції	Сума, грн	Дт	Кт
1	Виявлено брак у виробництві	27500	24	23
2	Нарахована зарплата за виправлення браку	1500	24	661
3	Нараховано ЄСВ на зарплату за виправлення браку	330	24	651
4	Списано матеріали на виправлення браку	1800	24	201
5	Списано частку загальновиробничих витрат	160	24	91
6	Оприбутковані відходи	300	201	24
7	Витрати від браку списано на виробництво (31290 – 300)	30990	23	24

Рахунок 24 Брак у виробництві

№	Зміст операції	Дебет	Кредит
	Сальдо початкове	-	-
1	Виявлено брак у виробництві	27500	-
2	Нарахована зарплата за виправлення браку	1500	-
3	Нараховано ЄСВ на зарплату за виправлення браку	330	-
4	Списано матеріали на виправлення браку	1800	-
5	Списано частку загальновиробничих витрат	160	-
6	Оприбутковані відходи	-	300
7	Витрати від браку списано на виробництво	-	30990
	Разом обороти	31290	31290
	Сальдо кінцеве	-	-

Задача 3. Скласти бухгалтерські проведення з обліку витрат виробництва та визначити фактичну собівартість готової продукції, використовуючи нижченаведені дані:

№	Зміст операції	Сума, грн
1	Відпущено сировину на виробництво:	
	- столів	3000
	- стільців	2500
2	Відпущено купівельні напівфабрикати на виробництво:	
	- столів	300
	- стільців	200

3	Оприбутковані зворотні відходи з виробництва: - столів - стільців	400 300
4	Нарахована зарплата робітникам за виробництво: - столів - стільців	15000 13000
5	Нараховано ЄСВ на зарплату за виробництво: - столів - стільців	? ?
6	Створено резерв для оплати щорічних відпусток: - столи - стільці	3000 2600
7	Списано загальновиробничі витрати на : - столи - стільці - собівартість реалізації	9402 8148 1458
8	Собівартість кінцевого браку столів	350
9	Сума втрат від браку списана на собівартість столів	382
10	Оприбутковано готову продукцію з виробництва: - столи - стільці	? ?

Розрахунок фактичної собівартості готової продукції

№	Показники	Столи	Стільці
1	Витрати на виробництво	?	?
2	Сума втрат від невиправного браку	?	?
3	Вартість зворотних відходів	?	?
4	Залишок НЗВ:		

	На початок місяця	1500	1000
	На кінець місяця	2000	800
5	Фактична собівартість ГП	?	?

Розв'язання:

Журнал реєстрації господарських операцій

№	Зміст операції	Сума, грн	Дт	Кт
1	Відпущено сировину на виробництво:			
	- столів	3000	231	201
	- стільців	2500	232	201
2	Відпущено купівельні напівфабрикати на виробництво:			
	- столів	300	231	202
	- стільців	200	232	202
3	Оприбутковані зворотні відходи з виробництва:			
	- столів	400	201	231
	- стільців	300	201	232
4	Нарахована зарплата робітникам за виробництво:			
	- столів	15000	231	661
	- стільців	13000	232	661
5	Нараховано ЄСВ на зарплату за виробництво:			
	- столів	3300	231	651

	- стільців	2860	232	651
6	Створено резерв для оплати щорічних відпусток:			
	- столи	3000	231	47
	- стільці	2600	232	47
7	Списано загально виробничі витрати на :			
	- столи			
	- стільці	9402	231	91
	- собівартість реалізації	8148	232	91
		1458	901	91
8	Собівартість кінцевого браку столів	350	24	231
9	Сума втрат від браку списана на собівартість столів	382	231	24
10	Оприбутковано готову продукцію з виробництва:			
	- столи	33134	261	231
	- стільці	29208	262	232

Розрахунок фактичної собівартості готової продукції

№	Показники	Столи 231	Стільці 232	Разом 23
1	Витрати на виробництво	34384 (3000+300+15000+3300+3000+9402+382)	29308 (2500+200+13000+2860+2600+8148)	63692

2	Сума втрат від невикористаного браку	(350)	-	(350)
3	Вартість зворотних відходів	(400)	(300)	(700)
4	Залишок НЗВ: На початок місяця На кінець місяця	1500 2000	1000 800	2500 2800
5	Фактична собівартість ГП	33134 34384-350-400+1500-2000	29208 29308-300+1000-800	62342

Задача 4. Залишок матеріалів на 01 січня 2022 р. становить 100 кг по 10 грн. Протягом січня придбали матеріали:

04 січня – 200 кг по 18 грн, у т.ч. ПДВ;

10 січня – 300 кг по 24 грн, у т.ч. ПДВ.

Протягом січня відпустили на виробництво 400 кг матеріалів.

Необхідно розрахувати вартість залишку матеріалів на 31 січня 2022 р. та вартість витрачених протягом січня матеріалів методами ФІФО та середньозваженої собівартості.

Розв'язання:

Визначаємо первісну вартість матеріалів, що надійшли на підприємство протягом січня:

04 січня – 200 кг * (18 : 1,2) грн = 200*15 = 3000 грн;

10 січня – 300 кг * (24 : 1,2) грн = 300*20 = 6000 грн.

Метод ФІФО:

Витрачено за січень 400 кг матеріалів: $100*10+200*15+100*20 = 6000$ грн

Залишок на 31 січня = $200*20 = 4000$ грн

Метод середньозваженої собівартості:

Середньозважена собівартість = $(100*10+200*15+300*20) : (100+200+300) =$
 $= 16,6$ грн

Витрачено за січень 400 кг матеріалів: $400*16,6 = 6640$ грн

Залишок на 31 січня = $200*16,6 = 3320$ грн

Журнал реєстрації господарських операцій

№	Зміст операції	Сума, грн	Дт	Кт
1	Оприбутковано матеріали від постачальника	10800		
	- первісна вартість	9000	201	631
	- ПДВ (ПК)	1800	641	631
2	Сплачено за матеріали	10800	631	311
3	Списано матеріали на виробництво:			
	ФІФО	6000	23	201
	Середньозважена собівартість	6640	23	201

Задача 5. Підприємство придбало матеріали, вартість яких відповідно до договору – 6000 грн, у т. ч. ПДВ. Вартість маркетингових досліджень ринку з метою виявлення оптимальної ціни придбання – 360 грн, у т. ч. ПДВ. Транспортні витрати склали 420 грн, у т. ч. ПДВ.

Необхідно визначити первісну вартість придбаних матеріалів та відобразити в обліку господарську операцію для двох варіантів:

- а) без попередньої оплати;
 б) з попередньою оплатою.

Розв'язання:

Журнал реєстрації господарських операцій

№	Зміст операції	Сума, грн	Дт	Кт
	а) без попередньої оплати			
1	Придбано матеріали від постачальника	6000		
	- первісна вартість	5000	201/1	631
	- ПДВ (ПК)	1000	641	631
2	Маркетингові дослідження, пов'язані з придбанням матеріалів	360		
	- первісна вартість	300	201/2	631 (або 685)
	- ПДВ (ПК)	60	641	631 (або 685)
3	Транспортні витрати	420		
	- первісна вартість	350	201/2	631 (або 685)
	- ПДВ (ПК)	70	641	631 (або 685)
4	Сплачено постачальнику	6000	631	311 (або 301)
5	Сплачено за дослідження та доставку	780	631 (або 685)	311 (або 301)
	б) з попередньою оплатою			
1	Сплачено попередню оплату постачальнику	6000	371	311
	ПДВ (ПК)	1000	641	644
2	Отримано матеріали від постачальника	6000		
	- первісна вартість	5000	201/1	631

	- ПДВ	1000	644	631
3	Відображено взаємозалік заборгованості з постачальником	6000	631	371
4	Сплачено попередню оплату за маркетингові дослідження	360	371	311
	- ПДВ (ПК)	60	641	644
5	Отримано результати маркетингових досліджень	300	201/2	631
	- ПДВ	60	644	631
6	Взаємозалік заборгованості за маркетингові дослідження	360	631	371
7	Попередня оплата за доставку	420	371	311
	- ПДВ (ПК)	70	641	644
8.	Отримано акт виконаних робіт за послуги з доставки	420		
	- первісна вартість	350	201/2	631
	- ПДВ	70	644	631
9	Взаємозалік за доставку	420	631	371

Первісна вартість матеріалів = 5000 + 300 + 350 = 5650 грн

Завдання для розв'язання

Задача 1. Для придбання канцелярських товарів підзвітній особі був виданий аванс в сумі 5000 грн. Канцелярські товари були придбані та оприбутковані на складі на суму 3600 грн, у т.ч. ПДВ. На наступний день підзвітна особа надала авансовий звіт, а невикористана сума авансу утримана із заробітної плати працівника.

Необхідно відобразити в обліку господарську операцію.

Задача 2. Підприємство за договором купівлі-продажу отримало від постачальника малоцінні та швидкозношувані предмети на суму 42000 грн, у т.ч. ПДВ. Витрати на транспортування склали 600 грн, у т.ч. ПДВ. За послуги з розвантаження було нараховано заробітну плату працівникам підприємства 700 грн та ЄСВ.

Необхідно відобразити в обліку господарську операцію для двох варіантів оплати постачальнику:

- а) без попередньої оплати;
- б) з попередньою оплатою.

Задача 3. Станом на 01 квітня 2022 р. у підприємства в залишку значилося 70 кг сировини по 500 грн за 1 кг. Протягом квітня було придбано сировину у зазначених кількості та цінами у наступному порядку:

- 120 кг по 600 грн, у т.ч. ПДВ;
- 80 кг по 720 грн, у т.ч. ПДВ;
- 100 кг по 840 грн, у т.ч. ПДВ.

Протягом квітня 700 кг сировини було відпущено на виробництво.

Необхідно визначити за методами ФІФО та середньозваженої собівартості собівартість відпущеної на виробництво сировини та облікову вартість залишку на кінець місяця.

Задача 4. Необхідно визначити фактичну собівартість готової продукції та відобразити відповідні бухгалтерські проводки щодо її оприбуткування, використовуючи наступні дані:

- витрати матеріалів на виготовлення продукції за місяць – 60000 грн,
- нарахована заробітна плата робочим 400000 грн,
- нараховано ЄСВ 22%,
- нараховано амортизацію виробничих основних засобів – 10300 грн,
- вартість зворотних відходів, оприбуткованих з виробництва становить 1200 грн,

- собівартість остаточного (кінцевого) браку, виявленого у виробництві – 2500 грн,
- залишки незавершеного виробництва на початок місяця – 1300 грн, на кінець місяця – 7600 грн.

Практичне заняття № 8

Тема 8. ОБЛІК ГРОШОВИХ КОШТІВ ТА ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

1. Облік касових операцій та операцій з іншими грошовими коштами
2. Облік операцій по рахунках у банках
3. Облік розрахунків з покупцями та замовниками
4. Облік операцій з іншими дебіторами

Рекомендована література:

1. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Н. Є. Скоробогатова ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,7 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 248 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/20080> (С.108–132)
2. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : конспект лекцій для студентів напрямів підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка», 6.030502 «Економічна кібернетика» / Н. Є. Скоробогатова ; НТУУ «КПІ». – Електронні текстові дані (1 файл: 1,4 Мбайт). – Київ : НТУУ «КПІ», 2015. – 117 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/15671> (С.53–63).
3. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене Постановою Правління НБУ № 148 від 29.12.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text>
4. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03#Text>

5. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04#Text>

6. Інструкція про службові відрядження в межах України та за її кордон, затверджена наказом МФУ від 13.03.1998р. № 59. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0218-98#Text>

Приклади розв'язання задач

Задача 1. Заступнику директора підприємства видано аванс на службове відрядження в межах України в сумі 3200 грн. Термін відрядження відповідно до розпорядження керівника і згідно з відмітками в посвідченні про відрядження – 4 дні, з яких 2 дні в дорозі. Після повернення з відрядження працівник склав Звіт про використання коштів і подав документи, що підтверджують понесені ним витрати до бухгалтерії. Вартість придбаних у відрядженні для потреб підприємства запасних частин – 600 грн, у т. ч. ПДВ. Витрати на проїзд до місця відрядження і назад – 840,00 грн, у т. ч. ПДВ. Витрати на проживання 1200 грн, у т. ч. ПДВ. При чому до рахунка на проживання в готелі включено вартість дворазове харчування. Добові нараховано відповідно до представлених документів. Усі витрати згідно зі звітом затверджено у повному обсязі.

Необхідно відобразити в бухгалтерському обліку витрати на відрядження.

Розв'язок:

Журнал реєстрації господарських операцій

№	Зміст операції	Сума, грн	Дт	Кт
1	Видано аванс на відрядження	3200	372	301
2	Складено авансовий звіт після відрядження. Відображено наступні витрати:			
	- добові 4 дні*650 грн	2600	92	372
	- оприбутковано запасні частини	500	207	372
		100	641	372
	- вартість проїзду	700	92	372

		140	641	372
	- витрати на проживання	1000	92	372
		200	641	372
3	Виплачено перевитрату грошей працівникові	2040	372	301

Задача 2. Вітчизняному покупцю відвантажено готову продукцію власного виробництва фактичною собівартістю 164000 грн., без попередньої оплати, договірною вартістю:

а) 204000 грн, у т. ч. ПДВ;

б) 180000 грн, у т.ч. ПДВ.

Необхідно відобразити в бухгалтерському обліку реалізацію готової продукції покупцю, згідно з вимогами стандартів бухгалтерського обліку та визначити фінансовий результат від реалізації.

Розв'язок:

Журнал реєстрації господарських операцій

а) договірна вартість 204000 грн, у т. ч. ПДВ

№	Зміст операції	Сума, грн	Дт	Кт
1	Відвантажено готову продукцію покупцю	204000	361	701
2	Відображено ПЗ з ПДВ	34000	701	641
3	Списано собівартість реалізованої продукції	164000	901	26
4	Списано доходи на фінансові результати	170000	701	791
5	Списано витрати (собівартість реалізованої продукції) на фінансові результати	164000	791	901
6	Визначено фінансовий результат (прибуток)	6000	791	44
7	Надійшла оплата від покупця	204000	311	361

б) договірна вартість 180000 грн, у т.ч. ПДВ

№	Зміст операції	Сума, грн	Дт	Кт
1	Відвантажено готову продукцію покупцю	180000	361	701

2	Відображено ПЗ з ПДВ	30000	701	641
3	Списано собівартість реалізованої продукції	164000	901	26
4	Списано чистий дохід на фінансові результати	150000	701	791
5	Списано витрати (собівартість реалізованої продукції) на фінансові результати	164000	791	901
6	Визначено фінансовий результат (збиток)	14000	44	791
7	Надійшла оплата від покупця	180000	311	361

Задача 3. Вітчизняному покупцю відвантажено готову продукцію власного виробництва фактичною собівартістю 164000 грн, на умовах попередньої оплати, договірною вартістю:

- а) 204000 грн, у т. ч. ПДВ;
- б) 180000 грн, у т.ч. ПДВ.

Необхідно відобразити в бухгалтерському обліку реалізацію готової продукції покупцю, згідно з вимогами стандартів бухгалтерського обліку та визначити фінансовий результат від реалізації.

Розв'язок:

Журнал реєстрації господарських операцій

- а) договірна вартість 204000 грн, у т. ч. ПДВ

№	Зміст операції	Сума, грн	Дт	Кт
1	Отримано попередню оплату від покупця	204000	311	681
2	Відображено ПЗ з ПДВ	34000	643	641
3	Відвантажено готову продукцію покупцю	204000	361	701
4	Відображено ПДВ	34000	701	643
5	Списано собівартість реалізованої продукції	164000	901	26
6	Списано доходи на фінансові результати	170000	701	791
7	Списано витрати (собівартість реалізованої продукції) на фінансові результати	164000	791	901

8	Визначено фінансовий результат (прибуток)	6000	791	44
9	Відображено взаємозалік заборгованості	204000	681	361

б) договірна вартість 180000 грн, у т.ч. ПДВ

№	Зміст операції	Сума, грн	Дт	Кт
1	Отримано попередню оплату від покупця	180000	311	681
2	Відображено ПЗ з ПДВ	30000	643	641
3	Відвантажено готову продукцію покупцю	180000	361	701
4	Відображено ПДВ	30000	701	643
5	Списано собівартість реалізованої продукції	164000	901	26
6	Списано доходи на фінансові результати	150000	701	791
7	Списано витрати (собівартість реалізованої продукції) на фінансові результати	164000	791	901
8	Визначено фінансовий результат (збиток)	14000	44	791
9	Відображено взаємозалік заборгованості	180000	681	361

Задача 4. Від покупця надійшла попередня оплата за виконання робіт у сумі 42000 грн, у т. ч. ПДВ. Фактична собівартість робіт склала 30000 грн.

Необхідно відобразити операцію з реалізації робіт вітчизняному замовнику, визначити фінансовий результат від реалізації на рахунках бухгалтерського обліку.

Розв'язок:

Журнал реєстрації господарських операцій

№	Зміст операції	Сума, грн	Дт	Кт
1	Отримано попередню оплату від покупця	42000	311	681
2	Відображено ПЗ з ПДВ	7000	643	641
3	Виконано роботи для замовника	42000	361	703

4	Відображено ПДВ	7000	703	643
5	Списано собівартість виконаних робіт	30000	903	23
6	Списано доходи на фінансові результати	35000	703	791
7	Списано витрати (собівартість виконаних робіт) на фінансові результати	30000	791	903
8	Визначено фінансовий результат (прибуток)	5000	791	44
9	Відображено взаємозалік заборгованості	42000	681	361

Завдання для розв'язання

Задача 1. Начальнику відділу маркетингу видано аванс на службове відрядження в межах України в сумі 5000 грн. Термін відрядження відповідно до розпорядження керівника і згідно з відмітками в посвідченні про відрядження – 8 днів, з яких 2 дні в дорозі. Після повернення з відрядження працівник склав Звіт про використання коштів і подав документи, що підтверджують понесені ним витрати до бухгалтерії, а саме:

- акт виконаних робіт, що підтверджує його участь у семінарі в якості слухача – 3600 грн, у т. ч. ПДВ;
- витрати на проїзд до місця відрядження і назад – 800,00 грн, у т. ч. ПДВ;
- витрати на проживання – 2400 грн, у т. ч. ПДВ.

Добові були нараховані бухгалтерією, відповідно до представлених документів. Усі витрати, зазначені у звіті, затверджено у повному обсязі.

Необхідно відобразити в бухгалтерському обліку витрати на відрядження.

Задача 2. Підприємство реалізувало вітчизняному покупцю готову продукцію за договірною вартістю 480000 грн, у т. ч. ПДВ. Виробнича собівартість реалізованої готової продукції становить 300000 грн.

Необхідно відобразити в бухгалтерському обліку господарську операцію з реалізації готової продукції на умовах:

- а) передоплати;
- б) післяплати.

Задача 3. Вітчизняному покупцю відвантажено готову продукцію власного виробництва фактичною собівартістю 540000 грн, без попередньої оплати, договірною вартістю:

- а) 600000 грн, у т. ч. ПДВ;
- б) 960000 грн, у т.ч. ПДВ.

Необхідно відобразити в бухгалтерському обліку реалізацію готової продукції покупцю, згідно з вимогами національних стандартів обліку, та визначити фінансовий результат від реалізації.

Задача 4. Підприємство реалізувало готову продукцію власного виробництва, фактична собівартість якої становить 290000 грн., на умовах попередньої оплати. Договірна вартість реалізованої продукції становить:

- а) 360000 грн, у т. ч. ПДВ;
- б) 300000 грн, у т.ч. ПДВ.

Необхідно відобразити в бухгалтерському обліку реалізацію готової продукції покупцю, згідно з вимогами національних стандартів обліку, та визначити фінансовий результат від реалізації.

Задача 5. Від замовника надійшла попередня оплата за юридичні послуги в сумі 60000 грн, у т. ч. ПДВ. Через два тижні було підписано акт виконаних робіт на суму попередньої оплати. Фактична собівартість наданих фірмою юридичних послуг склала 31700 грн.

Необхідно відобразити в бухгалтерському обліку реалізацію наданих послуг замовнику, згідно з вимогами національних стандартів обліку, та визначити фінансовий результат від реалізації.

Практичне заняття 9

Тема 9. ОБЛІК ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ

1. Сутність та види фінансових інвестицій
2. Облік інвестицій, які засвідчують відносини позики
 - 2.1. Облік інвестицій, які утримуються до їх погашення
 - 2.2. Облік інвестицій, які утримуються для перепродажу
3. Облік інвестицій, які засвідчують право власності на частку в майні підприємств
 - 3.1. Облік інвестицій, утримуваних для продажу або отримання доходу в майбутньому
 - 3.2. Облік інвестицій в асоційовані та дочірні підприємства

Рекомендована література:

1. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Н. Є. Скоробогатова ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,7 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 248 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/20080> (С.134–147)
2. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : конспект лекцій для студентів напрямів підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка», 6.030502 «Економічна кібернетика» / Н. Є. Скоробогатова ; НТУУ «КПІ». – Електронні текстові дані (1 файл: 1,4 Мбайт). – Київ : НТУУ «КПІ», 2015. – 117 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/15671> (С.64-67).
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України 07.02.2013р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. за № 996-XIV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

5. Закон України «Про господарські товариства». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>

6. Національний стандарт бухгалтерського обліку № 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99#Text>

Приклади розв'язання задач

Задача 1. Підприємство станом на 31 грудня 2022 р. має такі фінансові інвестиції:

довгострокові облигації підприємства А – 20000 грн;
 довгострокові облигації підприємства Б – 21000 грн;
 короткострокові облигації підприємства В – 30000 грн;
 короткострокові облигації підприємства Г – 32000 грн.

Ринкова вартість вищенаведених інвестицій на 31 грудня 2022 р. становить:

довгострокові облигації підприємства А – 22000 грн;
 довгострокові облигації підприємства Б – 20500 грн;
 короткострокові облигації підприємства В – 31000 грн;
 короткострокові облигації підприємства Г – 30500 грн.

Необхідно здійснити переоцінку фінансових інвестицій підприємства відповідно до їх ринкової вартості станом на 31 грудня 2022 р.

Розв'язок:

Журнал реєстрації господарських операцій

№	Зміст операції	Сума, грн	Дт	Кт
1	Переоцінка вартості інвестицій у підприємство А – дооцінка (22000 – 20000)	2000	14	746
2	Переоцінка вартості інвестицій у підприємство Б – уцінка (20500 – 21000)	500	975	14
3	Переоцінка вартості інвестицій	1000	35	746

	у підприємство В – дооцінка (31000 – 30000)			
4	Переоцінка вартості інвестицій у підприємство Г – уцінка (30500 – 32000)	1500	975	35
5	Списано доходи від переоцінки на фінансові результати	3000	746	793
6	Списано втрати від переоцінки на фінансові результати	2000	793	975
7	Фінансовий результат від переоцінки фінансових інвестицій (прибуток)	1000	793	44

Задача 2. Підприємство придбало 30% звичайних акцій акціонерного товариства за 200000 грн, номінальна вартість яких 180000 грн, брокерські витрати становлять 10000 грн. Сума прибутку, отриманого акціонерним товариством за результатами звітного року, становить 1000000 грн. За рішенням акціонерів 50% прибутку спрямовано на сплату дивідендів.

Необхідно визначити вартість фінансових інвестицій методом участі в капіталі.

Розв'язок:

Підприємство здійснило фінансові інвестиції, придбавши акції акціонерного товариства, собівартість яких $200000 + 10000 = 210000$ грн.

Вартість фінансових інвестицій, відображена в балансі підприємства:

- на дату придбання акцій 210000 грн.
- на кінець звітного року 510000 грн.
($210000 + 1000000 \times 30\% / 100\%$)
- на дату оголошення дивідендів 360000 грн.
 $510000 - (1000000 \times 50\% \times 30\%) / (100\% \times 100\%)$

Завдання для розв'язання

Задача 1. Підприємство станом на 31 грудня 2022 р. має такі фінансові інвестиції:

- довгострокові облигації підприємства А – 2002000 грн;
- довгострокові облигації підприємства Б – 1002000 грн;
- короткострокові облигації підприємства В – 300000 грн;
- короткострокові облигації підприємства Г – 32000 грн.

Ринкова вартість вищенаведених інвестицій на 31 грудня 2022 р. становить:

- довгострокові облигації підприємства А – 2300000 грн;
- довгострокові облигації підприємства Б – 1200000 грн;
- короткострокові облигації підприємства В – 320000 грн;
- короткострокові облигації підприємства Г – 25000 грн.

Необхідно здійснити переоцінку фінансових інвестицій підприємства на звітну дату та відобразити її результати у бухгалтерському обліку.

Задача 2. Підприємство А придбало 30% звичайних акцій товариства Б за 270000 грн, номінальна вартість яких 250000 грн, брокерські витрати становлять 8000 грн. Сума прибутку, отриманого товариством Б за результатами звітного року, становить 300000 грн; 40% прибутку товариства Б спрямовано на сплату дивідендів.

Необхідно здійснити відповідні розрахунки та бухгалтерські проводки.

Задача 3. Підприємство А 3 січня 2022 р. придбало частку (45%) у власному капіталі підприємства Б за 700000 грн. Підприємство А веде облік інвестиції в асоційоване підприємство Б за методом участі в капіталі:

Залишки по рахунках підприємства Б (тис. грн)

Статті власного капіталу асоційованого підприємства Б	На 01.01.2022	На 31.12.2022	Зміни у власному капіталі
Зареєстрований (пайовий)	3000	3000	-
Резервний капітал	400	400	-
Капітал у дооцінках	230	260	30
Нерозподілений прибуток	170	160	-10
Разом	3800	3820	20

Зростання власного капіталу підприємства Б обумовлено дооцінкою необоротних активів. У складі нерозподіленого прибутку на 31.12.2022 р. прибуток від реалізації товарів підприємству А становить 20000 грн. Придбані підприємством А товари протягом 2022 р. не були реалізовані.

Здійснити необхідні розрахунки та відобразити на рахунках бухгалтерського обліку вартість фінансових інвестицій та її зміну в результаті наведених подій.

Практичне заняття № 10

Тема 10. ОБЛІК ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

1. Поняття власного капіталу та його складові
2. Облік зареєстрованого (пайового) капіталу
3. Облік додаткового та резервного капіталу
4. Облік нерозподіленого прибутку
5. Облік неоплаченого та вилученого капіталу
6. Облік забезпечення майбутніх витрат і платежів

Рекомендована література:

1. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Н. Є. Скоробогатова ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,7 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 248 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/20080> (С.148–160)

2. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : конспект лекцій для студентів напрямів підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка», 6.030502 «Економічна кібернетика» / Н. Є. Скоробогатова ; НТУУ «КПІ». – Електронні текстові данні (1 файл: 1,4 Мбайт). – Київ : НТУУ «КПІ», 2015. – 117 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/15671> (С.68-74).

3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України 07.02.2013р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. за № 996-XIV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

5. Закон України «Про господарські товариства». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>

6. Національний стандарт бухгалтерського обліку № 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99#Text>

Приклади розв'язання задач

Задача 1. ТОВ “ААА” здійснило реєстрацію статутного капіталу у розмірі 10 000 000 грн. Засновники підприємства – резиденти сплатили 80 % від суми статутного капіталу і зробили внески такими активами:

1. Основні засоби. Справедлива вартість – 500 000 грн.
2. Програмне забезпечення. Справедлива вартість – 100 000 грн.
3. Грошові кошти (решта) – ? грн.

Необхідно відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Розв'язок:

Журнал реєстрації господарських операцій

№	Зміст	Сума, грн	Дт	Кт
1	Зареєстровано статутний капітал	10 000 000	46	40
2	Внесено основні засоби	500 000	10	46
3	Внесено програмне забезпечення	100 000	12	46
4	Внесено грошові кошти 10000000*0,8 – 600000	7400000	311	46

Задача 2. Згідно з рішенням акціонерів було вирішено збільшити статутний капітал на суму 1290 000 грн. шляхом додаткової емісії акцій номіналом 600 грн. Акції були розміщені серед акціонерів та сплачені:

- грошовими коштами на поточний рахунок 900 акцій, продажною вартістю 840 грн. за акцію;
- сировиною сплачено 300 акцій вартістю 660 грн. за одиницю;
- нематеріальними активами – 800 акцій вартістю 700 грн. за одиницю;
- залишок акцій було сплачено готівкою продажною вартістю – 710 грн.

Необхідно відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Розв'язок:

Журнал реєстрації господарських операцій

№	Зміст	Сума, грн	Дт	Кт
1	Зареєстровано зміни до статутного капіталу	1290 000	46	40
2	Отримано грошові кошти за акції: - на номінальну вартість акцій (900*600) - на перевищення номінальної вартості (900*(840 – 600))	540000 216000	311 311	46 42
3	Отримано сировину як внесок до статутного капіталу (300*660): - на номінальну вартість акцій (300*600) - на перевищення номінальної вартості акцій (300*60)	180000 18000	20 20	46 42
4	Отримано нематеріальні активи як внесок до статутного капіталу (800*700): - на номінальну вартість акцій (800*600) - на перевищення номінальної вартості (800*100)	480000 80000	12 12	46 42
5	Отримано готівку як внесок до статутного капіталу: $1290\ 000:600 = 2150$ шт $2150 - 900 - 300 - 800 = 150$ шт. - на номінальну вартість акцій (150 * 600) - на перевищення номінальної вартості (150*110)	90000 16500	31 31	46 42

Завдання для розв'язання

Задача 1. ТОВ «ВВВ» здійснило реєстрацію статутного капіталу у розмірі 5 000 000 грн.

Засновники підприємства – резиденти сплатили 70 % від суми статутного капіталу і зробили внески такими активами:

1. Основні засоби, справедлива вартість – 210 000 грн.
2. Програмне забезпечення, справедлива вартість – 50 000 грн.
3. Грошові кошти (решта) – ? грн.

Необхідно відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Задача 2. Згідно з рішенням акціонерів було вирішено збільшити статутний капітал на суму 1000 000 грн. шляхом додаткової емісії акцій номіналом 1000 грн. Акції були розміщені серед акціонерів та сплачені: грошовими коштами на поточний рахунок 700 акцій, ринковою вартістю 1050 грн. за акцію; сировиною сплачено 200 акцій вартістю на суму 280000 грн; нематеріальними активами – 50 акцій вартістю на суму 5100 грн; залишок акцій було сплачено готівкою за номінальною вартістю.

Необхідно відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Задача 3. Статутний капітал акціонерного товариства становить 7000000 грн. За результатами звітного періоду підприємство отримало 800000 грн чистого прибутку, 40 % якого вирішено було спрямувати на виплату дивідендів.

Необхідно відобразити операції з нарахування та виплати дивідендів акціонерам на рахунках бухгалтерського обліку, попередньо здійснивши відповідні розрахунки.

Практичне заняття № 11

Тема 11. ОБЛІК ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

1. Поняття та класифікація зобов'язань
2. Облік довгострокових зобов'язань
3. Облік поточних зобов'язань
4. Облік кредиторської заборгованості за товари (роботи, послуги)

Рекомендована література:

1. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Н. Є. Скоробогатова ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,7 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 248 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/20080> (С.162–175)
2. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : конспект лекцій для студентів напрямів підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка», 6.030502 «Економічна кібернетика» / Н. Є. Скоробогатова ; НТУУ «КПІ». – Електронні текстові дані (1 файл: 1,4 Мбайт). – Київ : НТУУ «КПІ», 2015. – 117 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/15671> (С.75-84).
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України 07.02.2013р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. за № 996-XIV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання», затверджене наказом Міністерства фінансів України 31.01.2020р. № 20 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text>

Приклади розв'язання задач

Задача 1. 01 лютого 2022 р. підприємство отримало від банку позику у сумі 60000 грн терміном на 3 місяці під 24 % річних. Позику було погашено 31 квітня 2022 р.

Необхідно відобразити в обліку господарську операцію, пов'язану з одержанням та погашенням короткострокової позики.

Розв'язок:

Журнал реєстрації господарських операцій

№	Зміст	Сума, грн	Дт	Кт
1	Отримано короткострокову позику від банку	60000	311	601
2	Нараховано відсотки за кредит (60000*0,24*3:12)	3600	95	684
3	Сплачено відсотки за кредит	3600	684	311
4	Погашено кредит	60000	601	311

Задача 2. 1 липня 2019 р. підприємству надано кредит у розмірі 1000000 грн строком на три роки під 36 % річних. Умовами кредитного договору передбачено, що заборгованість підприємства по основній сумі боргу погашається щороку рівними частинами, одночасно з виплатою відсотків за кредит.

Необхідно відобразити у бухгалтерському обліку господарську операцію, пов'язану з одержанням та погашенням кредиту.

Розв'язок:

Журнал реєстрації господарських операцій

№	Зміст	Сума, грн	Дт	Кт
1	Отримано довгостроковий кредит	1000000	311	501
2	Переведено частину кредиту до поточних зобов'язань	333333	501	611

3	Нараховано відсотки за кредит (1000000*0,36 - за перший рік)	360000	951	684
4	Сплачено відсотки за кредит	360000	684	311
5	Сплачено частину кредиту	333333	611	311
6	Переведено частину кредиту до поточних зобов'язань	333333	501	611
7	Нараховано відсотки за кредит (666667*0,36 - за другий рік)	240000	951	684
8	Сплачено відсотки за кредит	240000	684	311
9	Сплачено частину кредиту	333333	611	311
10	Переведено частину кредиту до поточних зобов'язань	333334	611	501
11	Нараховано відсотки за кредит (333334*0,36 - за третій рік)	120000	951	684
12	Сплачено відсотки за кредит	120000	684	311
13	Сплачено частину кредиту	333334	611	311

Задача 3. Підприємство придбало матеріали, вартість яких відповідно до договору – 6000 грн, у т. ч. ПДВ. Вартість експедиторських послуг – 360 грн, у т. ч. ПДВ. Транспортні витрати склали 300 грн, у т. ч. ПДВ.

Необхідно визначити первісну вартість придбаних матеріалів та відобразити в обліку господарську операцію для двох варіантів:

- а) з попередньою оплатою;
- б) без попередньої оплати.

Розв'язок:

$$\begin{aligned} \text{Первісна вартість матеріалів} &= 6000/1,2+360/1,2+300/1,2 = \\ &= 5000+300+250=5550 \text{ грн} \end{aligned}$$

а) з попередньою оплатою

Журнал реєстрації господарських операцій

№	Зміст	Сума, грн	Дт	Кт
1	Сплачено попередню оплату:			
	- за матеріали	6000	371	311
	- ПДВ	1000	641	644
	- за експедиторські послуги	360	371	311
	- ПДВ	60	641	644
	- транспортні витрати	300	371	311
	- ПДВ	50	641	644
2	Оприбутковано матеріали	5000	201/1	631
	- ПДВ	1000	644	631
	Взаємозалік заборгованості за матеріали	6000	631	371
3	Підписано акт виконаних робіт (експедиторські послуги)	300	201/2	631
	- ПДВ	60	644	631
	Взаємозалік заборгованості	360	631	371
4	Підписано акт виконаних робіт з доставки матеріалів	250	201/2	631
	- ПДВ	50	644	631
	Взаємозалік заборгованості	420	631	371

б) без попередньої оплати

Журнал реєстрації господарських операцій

№	Зміст	Сума, грн	Дт	Кт
1	Оприбутковано матеріали	5000	201/1	631
	- ПДВ	1000	641	631

2	Підписано акт виконаних робіт (експедиторські послуги)	300	201/2	631
	- ПДВ	60	641	631
3	Підписано акт виконаних робіт з доставки матеріалів	250	201/2	631
	- ПДВ	50	641	631
4	Сплачено постачальнику за матеріали	6000	631	311
5	Сплачено за експедиторські послуги	360	631	311
6	Сплачено за доставку матеріалів	300	631	311

Завдання для розв'язання

Задача 1. Підприємство придбало матеріали, вартість яких відповідно до договору – 12000 грн, у т. ч. ПДВ. Вартість витрат зі зберігання та сортування матеріалів – 1200 грн, у т. ч. ПДВ. Транспортні витрати склали 660 грн, у т. ч. ПДВ.

Необхідно визначити первісну вартість придбаних матеріалів та відобразити в обліку господарську операцію для двох варіантів:

- а) без попередньої оплати
- б) з попередньою оплатою

Задача 2. Підприємство вирішило придбати комп'ютерну техніку. Для цього було здійснено дослідження ринку постачальників обладнання та на основі конкурсу обрано постачальника, який запропонував комп'ютери на суму 90000 грн, у т. ч. ПДВ. Через високий ризик умов доставки було сплачено за страховку 2000 грн, витрати на доставку та налагодження становили 7000 грн, у т. ч. ПДВ. Придбання техніки здійснювалося за рахунок кредиту банку на 4 місяці під 36 % річних.

Необхідно скласти бухгалтерські проводки для придбання та введення обладнання в експлуатацію комп'ютерної техніки за умови:

- а) післяплати за придбання комп'ютерів та їх доставку;

б) попередньої оплати за комп'ютери та їх доставку.

Задача 3. Підприємство придбало обладнання у постачальника на суму 50000 грн, у т.ч. ПДВ. Витрати на доставку становили 2000 грн, у т.ч. ПДВ.. За встановлення обладнання було нараховано заробітну плату працівникам підприємства 1000 грн, окрім того ЄСВ. Після перевірки комісією підприємства обладнання було введено в експлуатацію.

Необхідно скласти бухгалтерські проводки для придбання та введення обладнання в експлуатацію за умови:

- а) післяплати за придбання обладнання та його доставку;
- б) попередньої оплати за обладнання та його доставку.

Практичні заняття № 12-13

Тема 12. ОБЛІК ПРАЦІ, ЇЇ ОПЛАТИ ТА СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ПЕРСОНАЛУ

1. Поняття, види та форми оплати праці
2. Методика нарахування заробітної плати
3. Види утримань та оподаткування заробітної плати
4. Нарахування допомоги з тимчасової непрацездатності
5. Облік нарахування та виплати відпускних

Рекомендована література:

1. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Н. Є. Скоробогатова ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,7 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 248 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/20080> (С.176–193)

2. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : конспект лекцій для студентів напрямів підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка», 6.030502 «Економічна кібернетика» / Н. Є. Скоробогатова ; НТУУ «КПІ». – Електронні текстові дані (1 файл: 1,4 Мбайт). – Київ :

НТУУ «КПІ», 2015. – 117 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/15671> (С.84-94).

3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України 07.02.2013р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання», затверджене наказом Міністерства фінансів України 31.01.2020р. № 20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text>

6. Закон України «Про державну статистику». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2614-12#Text>

7. Закон України «Про оплату праці». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>

8. Закон України «Про колективні договори і угоди». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12#Text>

Приклади розв'язання задач

Задача 1. Працівник основного виробництва з 1 червня йде у щорічну відпустку на 24 календарних днів. Дохід за розрахунковий період (12 місяців) - 95000 грн. Посадовий оклад працівника – 8000 грн.

Необхідно відобразити в обліку господарську операцію з нарахування та виплати заробітної плати за червень.

Розв'язання:

7 і 28 червня – святкові дні

Вихід на роботу – 26 червня

Відпускні = $95000 : (366-12) * 24 = 6440,68$ грн

Зарплата за відпрацьовані дні у червні = $2 * 8000 : 20 = 800$ грн

Зарплата за червень = $6440,68 + 800 = 7240,68$ грн

Податки:

ЄСВ $7240,68 * 0,22 = 1592,94$ грн

ПДФО $7240,68 * 0,18 = 1303,32$ грн

ВЗ $7240,68 * 0,015 = 108,61$ грн

Журнал реєстрації господарських операцій

№	Зміст	Сума, грн	Дт	Кт
1	Нараховано відпускні за червень	6440,68	471	661
2	Нараховано ЄСВ на відпускні ($6440,68 * 0,22 = 1416,95$ грн)	1416,95	471	651
3	Нараховано за відпрацьовані дні	800,00	23	661
4	Нараховано ЄСВ на відпрацьовані дні ($800 * 0,22 = 176$ грн)	176,00	23	651
5	Утримано із зарплати ПДФО	1303,32	661	641
6	Утримано із зарплати ВЗ	108,61	661	642
7	Виплачено зарплату за червень ($7240,68 - 1303,32 - 108,61 = 5828,75$ грн)	5828,75	661	301
8	Сплачено податки по зарплаті: ЄСВ	1592,95	651	311
	- ПДФО	1303,32	641	311
	- військовий збір	108,61	642	311

Задача 2. Працівник відділу збуту хворів з 5 по 16 жовтня 2022 року. Посадовий оклад працівника – 20000 грн. Заробітна плата за попередні 12 місяців:

Вересень – 20000 грн

Серпень – 25000 грн

Липень – 70000 грн

Червень – 40000 грн

Травень – 30000 грн

Квітень – 30000 грн

Березень – 20000 грн

Лютий – 20000 грн

Січень – 20000 грн

Грудень – 20000 грн

Листопад – 25000 грн

Жовтень – 20000 грн

Страховий стаж працівника – 4 роки (60%). Необхідно нарахувати зарплату працівнику за жовтень з врахуванням допомоги по тимчасовій непрацездатності.

Розв'язок:

Середньоденна зарплата = $340000 : (366 - 12) * 0,6 = 576,27$ грн

Допомога з тимчасової непрацездатності :

5-9 жовтня = $576,27 * 5 = 2881,35$ грн – оплачує підприємство

10-16 жовтня = $576,27 * 7 = 4033,89$ грн – фонд соціального страхування

Зарплата $12 * 20000 : 21 = 11428,57$ грн

Податки:

ЄСВ підприємство лікарняні (рахунок 663) $2881,35 * 0,22 = 633,89$ грн

зарплата (рахунок 661) $11428,57 * 0,22 = 2514,29$ грн

ЄСВ ФСС $4033,89 * 0,22 = 887,32$ грн

ПДФО лікарняні (рахунок 663) $(2881,35 + 4033,89) * 0,18 = 1244,74$ грн

зарплата (рахунок 661) $11428,57 * 0,18 = 2057,14$ грн

ВЗ лікарняні $(2881,35 + 4033,89) * 0,015 = 103,73$ грн

зарплата $11428,57 * 0,015 = 171,43$ грн

Журнал реєстрації господарських операцій

№	Зміст	Сума, грн	Дт	Кт
1	Нараховано зарплату	11428,57	93	661
2	Нараховано ЄСВ	2514,29	93	651

3	Нараховано лікарняні 5 днів	2881,35	93	663
4	Нараховано ЄСВ на лікарняні 5 днів	633,89	93	651
5	Нараховано лікарні ФСС	4033,89	378	663
6	Нараховано ЄСВ на лікарняні ФСС	887,32	93	651
7	Утримано ПДФО із лікарняних	1244,74	663	641
8	Утримано ПДФО із зарплати	2057,14	661	641
9	Утримано ВЗ із лікарняних	103,73	663	642
10	Утримано ВЗ із зарплати	171,43	661	642
11	Виплачено зарплату (11428,57 - 2057,14 - 171,43 = 9200 грн)	9200	661	311
12	Виплачено лікарняні (2881,35 + 4033,89 - 1244,74 - 103,73 = 5566,77 грн)	5566,77	663	311
13	Отримано кошти від ФСС для виплати лікарняних	4033,89	311	378
14	Сплачено ЄСВ (2514,29+633,89+887,32 = 4035,50 грн)	4035,50	651	311
15	Сплачено ПДФО (1244,74+2057,14 = 3301,88 грн)	3301,88	641	311
16	Сплачено ВЗ (103,73+171,43 = 275,16 грн)	275,16	642	311

Задача 3. Необхідно зробити розрахунки та скласти бухгалтерські проводки

№	Зміст операції	Сума, грн
1	Нарахована і розподілена оплата праці за січень:	
	робітникам за виробництво продукції «А»	200 000,00
	робітникам за виробництво продукції «Б»	100 000,00

	працівникам загальнови­робничого призначення	90 000,00
	адміністративному персоналу	70 000,00
	працівникам відділу збуту	20 000,00
	Разом	
2	Нараховано ЄСВ на:	
	фонд оплати праці робітників виробництво продукції «А»	
	фонд оплати праці робітників виробництво продукції «Б»	
	фонд оплати праці працівників загальнови­робничого призначення	
	фонд оплати праці адміністративного персоналу	
	фонд оплати праці працівників відділу збуту	
	Разом	
3	Створено резерв відпускних на оплату праці нараховану (у розмірі 10 % від оплати праці)	
	робітникам по виробництву продукції «А»	
	робітникам по виробництву продукції «Б»	
	працівникам загальнови­робничого призначення	
	адміністративному персоналу	
	працівникам відділу збуту	
	Разом	
4	Утримано:	
	податок з доходів фізичних осіб	
	військовий збір	
	Разом	
5	Отримано до каси підприємства з рахунку в банку готівку для виплати заробітної плати	
6	Сплачено ЄСВ	

7	Сплачено ПДФО	
8	Сплачено ВЗ	
9	Видано з каси заробітну плату	

Розв'язання:

Журнал реєстрації господарських операцій

№	Зміст операції	Сума, грн	Дт	Кт
1	Нарахована і розподілена оплата праці за січень:			
	робітникам за виробництво продукції «А»	200 000,00	231	661
	робітникам за виробництво продукції «Б»	100 000,00	232	661
	працівникам загальновиробничого призначення	90 000,00	91	661
	адміністративному персоналу	70 000,00	92	661
	працівникам відділу збуту	20 000,00	93	661
	Разом	480 000,00		
2	Нараховано ЄСВ на:			
	фонд оплати праці робітників виробництво продукції «А»	44 000,00	231	651
	фонд оплати праці робітників виробництво продукції «Б»	22 000,00	232	651
	фонд оплати праці працівників загальновиробничого призначення	19 800,00	91	651
	фонд оплати праці адміністративного персоналу	15 400,00	92	651
	фонд оплати праці працівників відділу збуту	4 400,00	93	651
	Разом	105 600,00		

3	Створено резерв відпускних на оплату праці нараховану (у розмірі 10 % від оплати праці)			
	робітникам по виробництву продукції «А»	20 000,00	231	471
	робітникам по виробництву продукції «Б»	10 000,00	232	471
	працівникам загальновиробничого призначення	9 000,00	91	471
	адміністративному персоналу	7 000,00	92	471
	працівникам відділу збуту	2 000,00	93	471
	Разом	48 000,00		
4	Утримано:			
	податок з доходів фізичних осіб	86 400,00	661	641
	військовий збір	7 200,00	661	642
	Разом	93 600,00		
5	Отримано до каси підприємства з рахунку в банку готівку для виплати заробітної плати	386 400,00	301	311
6	Сплачено ЄСВ	105 600,00	651	311
7	Сплачено ПДФО	86 400,00	641	311
8	Сплачено ВЗ	7 200,00	642	311
9	Видано з каси заробітну плату	386 400,00	661	301

Завдання для розв'язку

Задача 1. Працівник допоміжного виробництва з 1 червня 2022 року йде у щорічну відпустку на 28 календарних днів. Дохід за розрахунковий період (12 місяців) - 108000 грн. Посадовий оклад працівника – 9000 грн.

Необхідно відобразити в обліку господарську операцію з нарахування та виплати заробітної плати за червень 2022 року.

Задача 2. Працівник відділу збуту 12 вересня 2022 року взяв 18 календарних днів за рахунок щорічної відпустки. Посадовий оклад працівника – 12000 грн. Заробітна плата за фактично відпрацьований період (1 січня – 31 серпня 2022 року) становить 127400 грн.

Необхідно відобразити в обліку господарську операцію з нарахування та виплати заробітної плати за вересень 2022 року.

Задача 3. Працівник планового відділу хворів з 10 по 17 листопада 2022 року. Посадовий оклад працівника – 18000 грн. Заробітна плата за попередні 12 місяців:

Вересень – 22000 грн

Серпень – 25000 грн

Липень – 20000 грн

Червень – 50000 грн

Травень – 18600 грн

Квітень – 18000 грн

Березень – 19000 грн

Лютий – 19000 грн

Січень – 21000 грн

Грудень – 21000 грн

Листопад – 20000 грн

Жовтень – 19000 грн

Страховий стаж працівника – 9 років. Необхідно нарахувати зарплату працівнику за листопад з врахуванням допомоги по тимчасовій непрацездатності.

РОЗДІЛ 3. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ВИТРАТ, ДОХОДІВ, ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ТА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ

Практичні заняття № 14 - 15

Тема 13. ОБЛІК ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1. Поняття і класифікація витрат виробництва
2. Формування та облік собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)
3. Облік загальновиробничих витрат
4. Облік адміністративних витрат
5. Облік витрат на збут
6. Облік інших витрат

Рекомендована література:

1. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Н. Є. Скоробогатова ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,7 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 248 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/20080> (С.194–205)
2. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : конспект лекцій для студентів напрямів підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка», 6.030502 «Економічна кібернетика» / Н. Є. Скоробогатова ; НТУУ «КПІ». – Електронні текстові дані (1 файл: 1,4 Мбайт). – Київ : НТУУ «КПІ», 2015. – 117 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/15671> (С.95-101).
3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України 07.02.2013р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>

6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>

7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01#Text>

Приклади розв'язання задач

Задача 1. Скласти бухгалтерські проводки з обліку загальновиробничих витрат, зробити розрахунок їх розподілу та списати загальновиробничі витрати на витрати виробництва за видами продукції:

№	Зміст операції	Сума, грн
1	Відпущено сировину і матеріали цехам основного виробництва на утримання і поточний ремонт будівель	17000
2	Відпущені паливо-мастильні матеріали на утримання обладнання цехів основного виробництва	1000
3	Відпущені запасні частини на ремонт обладнання цехів основного виробництва	2300
4	Спожито у виробництві електроенергію, пару, воду, газ та інші види енергії, отримані зі сторони на роботу обладнання і загальновиробничі потреби	4200
5	Нарахована основна заробітна плата загальновиробничому персоналу	19100
6	Нараховано ЄСВ на заробітну плату загальновиробничого персоналу	4202
7	Створено забезпечення для оплати щорічних відпусток у	3820

	розмірі 20% від заробітної плати загальнопромислового персоналу	
8	Подано і затверджено авансовий звіт підзвітної особи (інженера цеху) з витрат на службове відрядження	920
9	Нарахований знос основних засобів загальнопромислового призначення	780
10	Нарахована амортизація нематеріальних активів загальнопромислового призначення	500
11	Списано загальнопромислові витрати: - Продукція А - Продукція Б	? ?

Розв'язок:

Журнал реєстрації господарських операцій

№	Зміст операції	Сума, грн	Дт	Кт
1	Відпущено сировину і матеріали цехам основного виробництва на утримання і поточний ремонт будівель	17000	91	201
2	Відпущені паливо-мастильні матеріали на утримання обладнання цехів основного виробництва	1000	91	203
3	Відпущені запасні частини на ремонт обладнання цехів основного виробництва	2300	91	207
4	Спожито у виробництві електроенергію, пару, воду, газ та інші види енергії, отримані зі сторони на роботу обладнання і загальнопромислові потреби	4200	91	631 (685)
5	Нарахована основна заробітна плата	19100	91	661

	загальновиробничому персоналу			
6	Нараховано ЄСВ на заробітну плату загальновиробничого персоналу	4202	91	651
7	Створено забезпечення для оплати щорічних відпусток у розмірі 20% від заробітної плати загальновиробничого персоналу	3820	91	471
8	Подано і затверджено авансовий звіт підзвітної особи (інженера цеху) з витрат на службове відрядження	920	91	372
9	Нарахований знос основних засобів загальновиробничого призначення	780	91	131
10	Нарахована амортизація нематеріальних активів загальновиробничого призначення	500	91	133
11	Списано загальновиробничі витрати:			
	- Продукція А	35880	231	91
	- Продукція Б	17942	232	91

ВІДОМІСТЬ

розподілу загальновиробничих витрат

Продукція	Витрати на пряму оплату праці, грн	Коефіцієнт розподілу	Сума загально-виробничих витрат
А	200000	0,1794	35880
Б	100000	0,1794	17942
Разом	300000	0,1794	53822

$$\text{Крозподілу} = 53822/300000 = 0,1794$$

Задача 2. Скласти бухгалтерські проводки з обліку витрат на збут та списати на фінансові результати:

№	Зміст операції	Сума, грн
1	Отримано рахунок на оплату послуг з реклами продукції підприємства 18000 грн, у т.ч. ПДВ	18000
2	Створено забезпечення на виконання гарантійних зобов'язань	4500
3	Нарахована зарплата персоналу відділу збуту	10000
4	Нараховано ЄСВ на заробітну плату	?
5	Списані матеріальні витрати, пов'язані за збутом	2800
6	Відображені витрати на відрядження начальника відділу збуту	1250
7	Списано витрати на збут на фінансові результати	?

Розв'язок:

Журнал реєстрації господарських операцій

№	Зміст операції	Сума, грн	Дт	Кт
1	Отримано рахунок на оплату послуг з реклами продукції підприємства 18000 грн, у т.ч. ПДВ	15000 3000	93 641	631 (685) 631 (685)
2	Створено забезпечення на виконання гарантійних зобов'язань	4500	93	473
3	Нарахована зарплата персоналу відділу збуту	10000	93	661
4	Нараховано ЄСВ на заробітну плату	2200	93	651
5	Списані матеріальні витрати, пов'язані за збутом	2800	93	201
6	Відображені витрати на відрядження начальника відділу збуту	1250	93	372
7	Списано витрати на збут на фінансові	35750	791	93

	результати			
--	------------	--	--	--

Сума витрат на збут: $15000+4500+10000+2200+2800+1250 = 35750$ грн

Задача 3. Скласти бухгалтерські проводки

№	Зміст операції	Сума, грн
1	Нараховано витрати за розрахунково-касове обслуговування банком	600
2	Нараховано % за користування кредитом	1000
3	Нараховано резерв на сумнівну дебіторську заборгованість	2300
4	Нараховано амортизацію програми, якою користується бухгалтерія	300
5	Нараховано зобов'язання з оплати послуг транспортній організації за доставку товарів від постачальника до підприємства	1200 (у т.ч. ПДВ)
6	Нараховано зобов'язання з оплати послуг аудиторській фірмі за проведення консультацій для підприємства	3600 (у т.ч. ПДВ)
7	Нараховано заплату основним робочим	25000
8	Нараховано ЄСВ на зарплату	5500
9	Списано матеріали на виробництво	7280

Розв'язок:

Журнал реєстрації господарських операцій

№	Зміст операції	Сума, грн	Дт	Кт
1	Нараховано витрати за розрахунково-касове обслуговування банком	600	92	685
2	Нараховано % за користування кредитом	1000	951	684

3	Нараховано резерв на сумнівну дебіторську заборгованість	2300	944	38
4	Нараховано амортизацію програми, якою користується бухгалтерія	300	92	133
5	Нараховано зобов'язання з оплати послуг транспортній організації за доставку товарів від постачальника до підприємства	1200 (у т.ч. ПДВ) 1000 200	28 641	631 631
6	Нараховано зобов'язання з оплати послуг аудиторській фірмі за проведення консультацій для підприємства	3600 (у т.ч. ПДВ) 3000 600	92 641	631(685) 631 (685)
7	Нараховано заплату основним робочим	25000	23	661
8	Нараховано ЄСВ на зарплату	5500	23	651
9	Списано матеріали на виробництво	7280	23	201

Завдання для розв'язання

Задача 1. Скласти бухгалтерські проводки з обліку витрат, зробити розрахунок та списати загальновиробничі витрати на витрати виробництва:

№	Зміст операції	Сума, грн
1	Відпущено сировину і матеріали цехам основного виробництва	30000
2	Відпущені будівельні матеріали на капітальний ремонт будівлі цеху	27000
3	Відпущені напівфабрикати у виробництво	8000
4	Спожито у виробництві електроенергію, пару, воду, газ,	7000

	отримані зі сторони на роботу обладнання і загальнопромислової потреби	
5	Нарахована заробітна плата загальнопромислового персоналу	30000
6	Нараховано ЄСВ на заробітну плату загальнопромислового персоналу	?
7	Створено забезпечення для оплати щорічних відпусток у розмірі 15% від заробітної плати загальнопромислового персоналу	?
8	Подано і затверджено авансовий звіт підзвітної особи (начальника цеху) з витрат на службове відрядження	1280
9	Нарахований знос основних засобів загальнопромислового призначення	1000
10	Нарахована амортизація нематеріальних активів загальнопромислового призначення	800
11	Списано загальнопромислові витрати на витрати основного виробництва	?

Задача 2. Скласти бухгалтерські проводки з обліку витрат на збут та списати на фінансові результати:

№	Зміст операції	Сума, грн
1	Отримано рахунок на оплату послуг з реклами продукції підприємства 24000 грн, у т.ч. ПДВ	24000
2	Створено забезпечення на виконання гарантійних зобов'язань	6000
3	Нарахована зарплата персоналу відділу збуту	25000
4	Нараховано ЄСВ на заробітну плату	?
5	Списані матеріали, використані для потреб відділу збуту	3000
6	Відображені витрати на відрядження продавця	2870

7	Списано витрати на збут на фінансові результати	?
---	---	---

Задача 3. Скласти бухгалтерські проводки з обліку адміністративних витрат на підставі наступних даних:

№	Господарські операції	Сума, грн
1.	Нарахована заробітна плата адміністрації підприємства	400000
2.	Нараховані обов'язкові страхові внески на заробітну плату адміністративного персоналу	?
3.	Нарахований знос обладнання офісу	1200
4.	Списано будівельні матеріали на поточний ремонт офісу	2380
5.	Відображено в обліку витрати на службові відрядження управлінського персоналу	6220
6.	Оплачено з каси поточні витрати, що відносяться до адміністративних	500
7.	Нараховані комунальні послуги, у т.ч. ПДВ	800
8.	Перераховано з рахункового рахунку заборгованість за комунальні послуги	800

Практичні заняття № 16-17

Тема 14. ОБЛІК ДОХОДІВ І ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

1. Поняття, класифікація та оцінка доходів
2. Облік доходів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)
3. Облік інших доходів
4. Порядок формування та облік фінансових результатів

Рекомендована література:

1. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Н. Є. Скоробогатова ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. –

Електронні текстові дані (1 файл: 3,7 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 248 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/20080> (С. 206 – 219).

2. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : конспект лекцій для студентів напрямів підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка», 6.030502 «Економічна кібернетика» / Н. Є. Скоробогатова ; НТУУ «КПІ». – Електронні текстові дані (1 файл: 1,4 Мбайт). – Київ : НТУУ «КПІ», 2015. – 117 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/15671> (С.102-111).

3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України 07.02.2013р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Доходи». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>

6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01#Text> /

Приклад задач для розв'язання

Задача 1. Необхідно скласти бухгалтерські проводки та визначити фінансовий результат на основі наведених у таблиці даних:

№	Зміст операції	Сума, грн
---	----------------	-----------

1	Реалізовано готову продукцію	480000, у т.ч. ПДВ
2	Собівартість реалізованої продукції	310000
3	Нараховано зарплату адміністративному персоналу Утримано ПДФО Утримано ВЗ	40000 ? ?
4	Нараховано ЄСВ на зарплату адмінперсоналу	?
5	Нараховано зарплату працівникам відділу збуту	20000
6	Нараховано ЄСВ на зарплату працівників відділу збуту	?
7	Нараховано амортизацію адмінбудівлі	2400
8	Списано матеріальні витрати, використані для адміністративних потреб	370
9	Сплачено зарплату адмінперсоналу	?
10	Сплачено ЄСВ	?
11	Сплачено ПДФО	?
15	Сплачено ВЗ	?
16	Визначено фінансовий результат від діяльності підприємства за місяць	?

Розв'язання:

Взаємозв'язок між рахунками доходів і витрат:

підприємство виготовило та реалізувало продукцію: 901 →26 →701

підприємство придбало та реалізувало товари: 902 →28 →702

підприємство виконало роботи (надало послуги): 903 →23→ 703

Журнал реєстрації господарських операцій:

№	Зміст операції	Сума, грн	Дт	Кт
1	Реалізовано готову продукції	480000	361	701
2	Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ	80000	701	641
3	Відображено чистий дохід	400000	701	791
4	Собівартість реалізованої продукції	310000	901	26
5	Списано собівартість реалізації на фінансовий результат	310000	791	901
	Примітка: п. 1 - 5 виконуються на одну дату (принцип нарахування та відповідності доходів і витрат). На дату визнання доходів маємо визнати витрати, що пов'язані з даними доходами. Отримали дохід від реалізації та визнали витратами собівартість реалізованої продукції			
6	Нараховано зарплату адміністративному персоналу	40000	92	661
	Утримано ПДФО (18%)	7200	661	641
	Утримано ВЗ (1,5%)	600	661	642
7	Нараховано ЄСВ на зарплату адмінперсоналу (22%)	8800	92	651
8	Нараховано заплату працівникам відділу збуту	20000	93	661
9	Нараховано ЄСВ на зарплату працівників відділу збуту (22 %)	4400	93	651

10	Нараховано амортизацію адмінбудівлі	2400	92	131
11	Списано матеріальні витрати, використані для адміністративних потреб	370	92	201
12	Сплачено зарплату адмінперсоналу	32200	661	311
13	Сплачено ЄСВ	8800	651	311
14	Сплачено ПДФО	7200	641	311
15	Сплачено ВЗ	600	642	311
16	Списано адміністративні витрати на фінансові результати (40000+8800+2400+370)	51570	791	92
17	Списано витрати на збут на фінансові результати (20000+4400)	24400	791	93
	Визначено фінансовий результат до оподаткування 400000 – (310000+51570+24400) = 14030 грн			
18	Нараховано податок на прибуток (14030*0,18 = 2525,4)	2525,4	98	641
19	Списано витрати з податку на прибуток на фінансовий результат	2525,4	791	98
20	Визначено суму чистого прибутку (14030 - 2525,4 = 11504,6)	11504,6	791	44

Рахунок 79

Дебет		Кредит	
Номер операції	Сума	Номер операції	Сума
5	310000	3	400000
16	51570	-	-
17	24400	-	-
19	2525,4	-	-
20	11504,6	-	-
Оборот	400000	Оборот	400000

Прибуток до оподаткування = Доходи – Витрати = 400000 – (310000+51570+24400) = 14030 грн

Завдання для розв'язання

Задача 1. Скласти бухгалтерські проводки та визначити фінансовий результат

№	Зміст операції	Сума, грн
04.12	Реалізовано готову продукцію	560000 (у т.ч. ПДВ)
04.12	Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ	
04.12	Відображено чистий дохід	
04.12	Собівартість реалізованої продукції	320000
04.12	Списано собівартість реалізації на фінансовий результат	
3	Нараховано зарплату адміністративному персоналу	50000
	Утримано ПДФО	?

	Утримано ВЗ	?
4	Нараховано ЄСВ на зарплату адмінперсоналу	?
5	Нараховано заплату працівникам відділу збуту	40000
6	Нараховано ЄСВ на зарплату працівників відділу збуту	?
7	Нараховано амортизацію адмінбудівлі	3000
8	Списано матеріальні витрати, використані для адміністративних потреб	200
9	Сплачено зарплату адмінперсоналу	?
10	Сплачено ЄСВ	?
11	Сплачено ПДФО	?
12	Сплачено ВЗ	?
13	Списано адміністративні витрати на фінансові результати	?
14	Списано витрати на збут на фінансові результати	?
15	Визначено фінансовий результат до оподаткування	?
16	Нараховано податок на прибуток	?
17	Списано витрати з податку на прибуток на фінансовий результат	?
18	Визначено суму чистого прибутку	?

Задача 2. Скласти бухгалтерські проводки

№	Зміст операції	Сума, грн
1	Нараховано витрати за розрахунково-касове обслуговування банком	600
2	Нараховано % за користування кредитом	1000
3	Нараховано резерв на сумнівну дебіторську заборгованість	2300
4	Нараховано амортизацію програми, якою користується бухгалтерія	300
5	Нараховано зобов'язання з оплати послуг транспортній організації за доставку товарів від постачальника до	1200 (у т.ч. ПДВ)

	підприємства	
6	Нараховано зобов'язання з оплати послуг аудиторській фірмі за проведення консультацій для підприємства	3600 (у т.ч. ПДВ)
7	Нараховано заплату основним робочим	25000
8	Нараховано ЄСВ на зарплату	
9	Списано матеріали на виробництво	7280

Задача 3. Скласти бухгалтерські проводки та визначити фінансовий результат

№	Зміст операції	Сума, грн
1	Реалізовано товари за 540000 грн (у т.ч.ПДВ), собівартість яких – 280000 грн	
2	Отримано рахунок за рекламу 4200 грн (у т.ч.ПДВ)	
3	Сплачено рекламній компанії	
4	Нараховано зарплату директору та бухгалтеру	40000
5	Нараховано ЄСВ на зарплату директора та бухгалтера	
6	Нараховано зарплату працівникам збуту	30000
7	Нараховано ЄСВ на зарплату працівників відділу збуту	
8	Нараховано амортизацію будівлі офісу	2700
9	Списано матеріальні витрати, пов'язані з адміністративними послугами	710
10	Списано витрати на відрядження працівника відділу збуту	640

Практичне заняття № 18

Тема 15. ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ

1. Загальні вимоги до фінансової звітності
2. Зміст та порядок складання балансу
3. Зміст та порядок складання звіту про фінансові результати

4. Зміст та порядок складання звіту про рух грошових коштів
5. Зміст та порядок складання звіту про зміни у власному капіталі
6. Консолідована фінансова звітність

Рекомендована література:

1. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Н. Є. Скоробогатова ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,7 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 248 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/20080> (С. 220 – 229).
2. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : конспект лекцій для студентів напрямів підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка», 6.030502 «Економічна кібернетика» / Н. Є. Скоробогатова ; НТУУ «КПІ». – Електронні текстові дані (1 файл: 1,4 Мбайт). – Київ : НТУУ «КПІ», 2015. – 117 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/15671> (С.112-116).
3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України 07.02.2013р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
5. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text>
6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text>
7. Мурашко Т. Річна фінансова звітність. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/publication/100003890-richna-finansova-zvitnist>
8. Порядок подання фінансової звітності. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text>

Завдання для розв'язання

Задача 1. Необхідно заповнити Баланс (Додаток А) та Звіт про фінансові результати (Додаток) на основі розв'язання задач 1 – 3 до практичних занять 16 – 17.

Задача 2. Необхідно заповнити Баланс (Додаток А) та Звіт про фінансові результати (Додаток) на основі розв'язання задач 1 – 3 до практичних занять 14 – 15.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Н. Є. Скоробогатова ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,7 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 248 с. – URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/20080>
2. Скоробогатова, Н. Є. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] : конспект лекцій для студентів напрямів підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка», 6.030502 «Економічна кібернетика» / Н. Є. Скоробогатова ; НТУУ «КПІ». – Електронні текстові дані (1 файл: 1,4 Мбайт). – Київ : НТУУ «КПІ», 2015. – 117 с. – URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/15671>
3. Скоробогатова, Н. Є. Бухгалтерський облік: навчально-методичний комплекс дисципліни: навчальний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 051 «Економіка» [Електронний ресурс] / Скоробогатова Н. Є. ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2022. – 105 с. – Назва з екрана.
4. Скоробогатова, Н. Є. Бухгалтерський облік. Розрахункова робота [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студентів спеціальності 051 «Економіка» / Н. Є. Скоробогатова ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 821,57 Кбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 53 с. – URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/32405>.
5. Голов С. Ф., Костюченко В. М. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарі: практичний посібник. — К.: Лібра, 2004. —840 с. ISBN 966-7035-43-3
6. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підручник. – 3тє вид. Допов. і перероб. – К.: Алерта, 2008. – 926 с. ISBN 978- 966-8533-92-1

7. Лишиленко О. В. Бухгалтерський облік: підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 659с. ISBN 966-364-286-6
8. Кім Г., Сопко В.В., Кім С.Г. Бухгалтерський облік: первинні документи та порядок їх заповнення: навчальний посібник. – К: Центр навчальної літератури, 2004. – 440 с. ISBN 966-8568-42-7
9. Загородній А. Г. Бухгалтерський облік. Основи теорії та практики: підручник / А.Г. Загородній, Г.О. Партин, Л.М. Пилипенко. – К. : Знання, 2009. – 422с.
10. Григорова З.В. Основи бухгалтерського обліку : навч. посіб. / З.В. Григорова, Л.А. Андросюк. – К.: НТУУ «КПІ», 2012. – 168с.
11. Азаренкова Г. М. Бухгалтерський облік : навч. посіб. для самоств. вивчення дисципліни / Г. М. Азаренкова, Н. М. Самородова. – К.: Знання, 2004. – 415с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку
1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
		01
Підприємство _____	за ЄДРПОУ	
Територія _____	за КОАТУУ	
Організаційно-правова форма господарювання _____	за КОПФГ	
Вид економічної діяльності _____	за КВЕД	
Середня кількість працівників ¹ _____		
Адреса, телефон _____		
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знаку (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)		
Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):		
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку		
за міжнародними стандартами фінансової звітності		

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на _____ 20__ р.

Форма № 1 Код за
ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010		
первісна вартість	1011		
знос	1012		
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030		

які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств			
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095		
II. Оборотні активи			
Запаси	1100		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165		
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195		
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300		
Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Усього за розділом I	1495		
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		

III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615		
розрахунками з бюджетом	1620		
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695		
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900		

Керівник
Головний бухгалтер

Підприємство _____
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ	
	01

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за _____ 20__ р.

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	()	()
Валовий:			
прибуток	2090		
збиток	2095	()	()
Інші операційні доходи	2120		
Адміністративні витрати	2130	()	()

Витрати на збут	2150	()	()
Інші операційні витрати	2180	()	()
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190		
збиток	2195	()	()
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250	()	()
Втрати від участі в капіталі	2255	()	()
Інші витрати	2270	()	()
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290		
збиток	2295	()	()
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300		
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350		
збиток	2355	()	()

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465		

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500		
Витрати на оплату праці	2505		

Відрахування на соціальні заходи	2510		
Амортизація	2515		
Інші операційні витрати	2520		
Разом	2550		

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник
Головний бухгалтер

Підприємство _____ Дата (рік, місяць, число) _____ за
ЄДРП
ОУ
(найменування)

КОДИ	
	01

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) за 20__ р.

Форма № 3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000		
Повернення податків і зборів	3005		
у тому числі податку на додану вартість	3006		
Цільового фінансування	3010		
Інші надходження	3095		
Витрачання на оплату:	3100	()	

Товарів (робіт, послуг)			()
Праці	3105	()	()
Відрахувань на соціальні заходи	3110	()	()
Зобов'язань з податків і зборів	3115	()	()
Інші витрачання	3190	()	()
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195		
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200		
необоротних активів	3205		
Надходження від отриманих: відсотків	3215		
дивідендів	3220		
Надходження від деривативів	3225		
Інші надходження	3250		
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	()	()
необоротних активів	3260	()	()
Виплати за деривативами	3270	()	()
Інші платежі	3290	()	()
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295		
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300		
Отримання позик	3305		
Інші надходження	3340		
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	()	()
Погашення позик	3350		
Сплату дивідендів	3355	()	()
Інші платежі	3390	()	()
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395		
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400		
Залишок коштів на початок року	3405		
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410		
Залишок коштів на кінець року	3415		

Керівник
Головний бухгалтер

Підприємство _____ Дата (рік, місяць, число) _____ за ЄДРПОУ _____

КОДИ	
	01

(найменування)

Звіт про рух грошових коштів (за непрямим методом)

за 20__ р.

Форма Код за 1801006
№ 3-н ДКУД

Стаття	Код рядка	За звітний період		За аналогічний період попереднього року	
		надходження	видаток	надходження	видаток
1	2	3	4	5	6
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності					
Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування	3500				
Коригування на:					
амортизацію необоротних активів	3505		X		X
збільшення (зменшення) забезпечень	3510				
збиток (прибуток) від нереалізованих курсових різниць	3515				
збиток (прибуток) від неопераційної діяльності та інших негрошових операцій	3520				
Зменшення (збільшення) оборотних активів	3550				
Збільшення (зменшення) поточних зобов'язань	3560				
Грошові кошти від операційної діяльності	3570				
Сплачений податок на прибуток	3580	X		X	
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195				
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності					
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200		X		X
необоротних активів	3205		X		X
Надходження від отриманих: відсотків	3215		X		X
дивідендів	3220		X		X
Надходження від деривативів	3225		X		X
Інші надходження	3250		X		X

року									
Коригування: Зміна облікової політики	4005								
Виправлення помилки	4010								
Інші зміни	4090								
Скоригований залишок на початок року	4095								
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100								
Інший сукупний дохід за звітний період	4110								
Розподіл прибутку: Виплати власникам (дивіденди)	4200								
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205								
Відрахування до резервного капіталу	4210								
Внески учасників: Внески до капіталу	4240								
Погашення заборгованості з капіталу	4245								
Вилучення капіталу: Викуп акцій (часток)	4260								
Перепродаж	4265								

викуплених акцій (часток)									
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270								
Вилучення частки в капіталі	4275								
Інші зміни в капіталі	4290								
Разом змін у капіталі	4295								
Залишок на кінець року	4300								

Додаток Б

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства фінансів України

30.11.99 № 291

(у редакції наказу Міністерства фінансів України
від 09.12.2011 № 1591)

Зареєстровано

в Міністерстві юстиції України

28 грудня 2011 р. за № 1557/20295

План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій

Синтетичні рахунки		Сфера застосування
Код	Назва	
1	2	3
Клас 1. Необоротні активи		
10	Основні засоби	Усі види діяльності
11	Інші необоротні матеріальні активи	Усі види діяльності
12	Нематеріальні активи	Усі види діяльності
13	Знос (амортизація) необоротних активів	Усі види діяльності
14	Довгострокові фінансові інвестиції	Усі види діяльності
15	Капітальні інвестиції	Усі види діяльності
16	Довгострокові біологічні активи	Сільськогосподарські підприємства, підприємства інших галузей, що здійснюють сільськогосподарську діяльність
17	Відстрочені податкові активи	Усі види діяльності
18	Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи	Усі види діяльності
19	Гудвіл	Усі види діяльності
Клас 2. Запаси		
20	Виробничі запаси	Усі види діяльності
21	Поточні біологічні активи	Сільськогосподарські підприємства, підприємства інших галузей, що здійснюють сільськогосподарську діяльність
22	Малоцінні та	Усі види діяльності

	швидкозношувані предмети	
23	Виробництво ¹	Усі види діяльності
24	Брак у виробництві	Галузі матеріального виробництва
25	Напівфабрикати	Промисловість
26	Готова продукція	Промисловість, сільське господарство та ін.
27	Продукція сільськогосподарського виробництва	Сільське господарство, підприємства інших галузей з підсобним сільськогосподарським виробництвом
28	Товари	Усі види діяльності
Клас 3. Кошти, розрахунки та інші активи		
30	Каса	Усі види діяльності
31	Рахунки в банках	Усі види діяльності
33	Інші кошти	Усі види діяльності
34	Короткострокові векселі одержані	Усі види діяльності
35	Поточні фінансові інвестиції	Усі види діяльності
36	Розрахунки з покупцями та замовниками	Усі види діяльності
37	Розрахунки з різними дебіторами	Усі види діяльності
38	Резерв сумнівних боргів	Усі види діяльності
39	Витрати майбутніх періодів	Усі види діяльності
Клас 4. Власний капітал та забезпечення зобов'язань		
40	Статутний капітал	Усі види діяльності
41	Пайовий капітал	Кооперативні організації, кредитні спілки
42	Додатковий капітал	Усі види діяльності
43	Резервний капітал	Усі види діяльності
44	Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)	Усі види діяльності
45	Вилучений капітал	Усі види діяльності
46	Неоплачений капітал	Усі види діяльності
47	Забезпечення майбутніх витрат і платежів	Усі види діяльності
48	Цільове фінансування і цільові надходження ²	Усі види діяльності
49	Страхові резерви	Страхова діяльність
Клас 5. Довгострокові зобов'язання		
50	Довгострокові позики	Усі види діяльності
51	Довгострокові векселі видані	Усі види діяльності
52	Довгострокові зобов'язання	Усі види діяльності

	за облігаціями	
53	Довгострокові зобов'язання з оренди	Усі види діяльності
54	Відстрочені податкові зобов'язання	Усі види діяльності
55	Інші довгострокові зобов'язання	Усі види діяльності
Клас 6. Поточні зобов'язання		
60	Короткострокові позики	Усі види діяльності
61	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	Усі види діяльності
62	Короткострокові векселі видані	Усі види діяльності
63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	Усі види діяльності
64	Розрахунки за податками й платежами	Усі види діяльності
65	Розрахунки за страхування	Усі види діяльності
66	Розрахунки за виплатами працівникам	Усі види діяльності
67	Розрахунки з учасниками	Усі види діяльності
68	Розрахунки за іншими операціями	Усі види діяльності
69	Доходи майбутніх періодів	Усі види діяльності
Клас 7. Доходи і результати діяльності		
70	Доходи від реалізації ³	Усі види діяльності
71	Інший операційний дохід	Усі види діяльності
72	Дохід від участі в капіталі	Усі види діяльності
73	Інші фінансові доходи	Усі види діяльності
74	Інші доходи	Усі види діяльності
75	Надзвичайні доходи	Усі види діяльності
76	Страхові платежі	Страхова діяльність
79	Фінансові результати	Усі види діяльності
Клас 8. Витрати за елементами		
80	Матеріальні витрати	Усі види діяльності
81	Витрати на оплату праці	Усі види діяльності
82	Відрахування на соціальні заходи	Усі види діяльності
83	Амортизація	Усі види діяльності
84	Інші операційні витрати	Усі види діяльності
85	Інші затрати	Усі види діяльності
Клас 9. Витрати діяльності		

90	Собівартість реалізації	Усі види діяльності
91	Загальновиробничі витрати	Усі види діяльності
92	Адміністративні витрати	Усі види діяльності
93	Витрати на збут	Усі види діяльності
94	Інші витрати операційної діяльності	Усі види діяльності
95	Фінансові витрати	Усі види діяльності
96	Втрати від участі в капіталі	Усі види діяльності
97	Інші витрати	Усі види діяльності
98	Податок на прибуток	Усі види діяльності
99	Надзвичайні витрати	Усі види діяльності
Клас 0. Позабалансові рахунки		
01	Орендовані необоротні активи	Усі види діяльності
02	Активи на відповідальному зберіганні	Усі види діяльності
03	Контрактні зобов'язання	Усі види діяльності
04	Непередбачені активи й зобов'язання	Усі види діяльності
05	Гарантії та забезпечення надані	Усі види діяльності
06	Гарантії та забезпечення отримані	Усі види діяльності
07	Списані активи	Усі види діяльності
08	Бланки суворого обліку	Усі види діяльності
09	Амортизаційні відрахування	Усі види діяльності

¹ Підприємствами, які здійснюють виробництво, транспортування, постачання теплової енергії та надають послуги з централізованого водопостачання та водовідведення та ведуть окремий облік витрат за кожним видом діяльності, що підлягає ліцензуванню, мають бути виділені окремі субрахунки.

² Мають бути виділені окремі субрахунки, на яких ведеться облік вивільнених від оподаткування коштів у зв'язку з наданням пільг з податку на прибуток та їх використання на реалізацію заходів цільового призначення відповідно до законодавства, а також облік надходження та використання платниками податку на додану вартість коштів благодійної допомоги, яка відповідно до законодавства звільняється від оподаткування податком на додану вартість.

³ Підприємствами, які здійснюють виробництво, транспортування, постачання теплової енергії та надають послуги з централізованого водопостачання та водовідведення та ведуть окремий облік доходів за кожним видом діяльності, що підлягає ліцензуванню, мають бути виділені окремі субрахунки.